

VALENCIÀ

ESPA II
MÒDUL III
(Versió B)

Índex

Tema 1: Els animals	3
1. Vocabulari dels animals.....	3
1.1. Les aus	5
1.2. Els insectes	7
1.3. Els peixos	9
1.4. Els rèptils	10
1.5. Els mamífers	13
2. Gramàtica (repàs Mòdul I i II).....	17
2.1. El Gènere	17
2.2. El Nombre: singular i plural	18
2.3. Els possessius	19
2.4. Present d'Indicatiu verbs regulars i irregulars	21
3. Comprensió Oral	23
4. Comprensió Escrita.....	24
5. Expressió escrita.....	27
6. Expressió Oral.....	28
7. El Valencià de la Vega Baixa: Quino el Salaret – Capítol 7	30
Exercicis Capítol 7 - <i>El cuidador dels animals</i>	35
Tema 2: Els menjars	40
1. Vocabulari sobre el menjar	40
1.1. Utensilis de cuina	40
1.2. Els menjars	42
2. Gramàtica: les tres maneres d'expressar el passat	48
2.1. Pretèrit imperfecte	48
2.2. Pretèrit perfect perifràstic	50
2.3. Pretèrit indefinit	51
2.4. Exercicis de reforç i repàs.....	53
3. Comprensió Oral	55
4. Comprensió Escrita.....	56
5. Expressió escrita.....	58
6. Expressió Oral.....	59
7. El valencià de la Vega Baixa: Quino el Salaret - Capítol 8	60
Exercicis Capítol 8 - <i>El restaurant La Bajoca</i>	64
Tema 3: La Ciutat.....	69
1. Vocabulari de la Ciutat	69
1.2. Exercicis sobre el Vocabulari de la Ciutat.....	70
2. Gramàtica: Pronoms febles: l'Objecte Directe (OD)	78
2.1. Què són els pronoms febles	78
2.2. Definició de l'OD.....	78
2.3. Tipus d'OD i la seua substitució per pronoms febles	78
2.4. Exercicis Pronoms febles	79
2.2. Exercicis de repàs i reforç.....	80
3. Comprensió Oral	81
4. Comprensió Escrita.....	82
5. Expressió escrita.....	84
6. Expressió Oral.....	85
7. El valencià de la Vega Baixa: Quino el Salaret – Capítol 9.....	88
Activitats Capítol 9 - <i>La ciutat que guarda noms</i>	92

1

Els animals

Tema 1: Els animals

1. Vocabulari dels animals

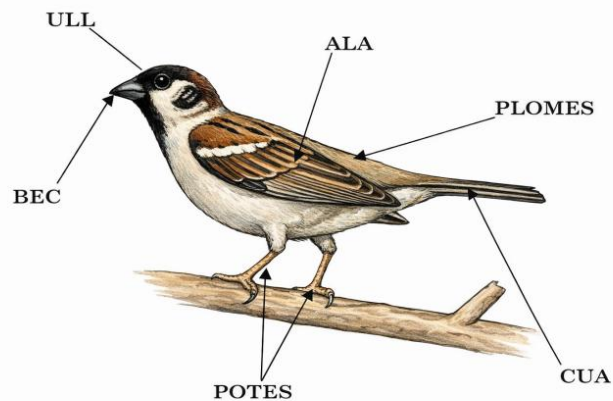

1.1. Les aus

Les aus tenen el cos cobert de plomes i naixen dels ous. Poden caminar i moltes també poden volar, encara que algunes, com l'estruç o el pingüí, no volen. Tenen dues potes, bec i no tenen dents. Les ales els serveixen principalment per a volar. Respiren per pulmons i són animals de sang calenta, és a dir, mantenen la temperatura del cos bastant estable tant si fa fred com si fa calor. Moltes aus construeixen nius per a posar els ous i, després de nàixer, cuiden les seues cries.

Parts del cos de les aus:

1. Exercicis de comprensió:

A. Diques si és V (vertader) o F (fals)

- Les aus tenen dues ales. ____
- Totes les aus viuen a l'aigua. ____
- Les aus tenen plomes. ____
- Els pollets naixen dels ous. ____
- Les aus tenen dents per a menjar. ____

B. Completa amb aquestes paraules: *plomes – ous – bec – ales – potes*.

- a) Les gallines tenen dues _____ per a caminar.
- b) Les aus utilitzen el _____ per a agafar el menjar.
- c) Moltes aus poden volar gràcies a les _____.
- d) Els pollets ixen dels _____.
- e) El cos de les aus està cobert de _____.

C. Expressió escrita. Escriu 3 o 4 frases sobre un ocell o pardal que t'agrada. Pots explicar com és, què menja, on viu i si pot volar.

2. Relaciona (1–6) amb (A–F).

1. ull	A. serveix per a mirar
2. ala	B. cobreixen i protegeixen el cos de l'au
3. bec	C. serveix per a agafar i menjar aliments
4. potes	D. ajuda l'au a mantindre l'equilibri quan vola
5. plomes	E. permet a moltes aus desplaçar-se per l'aire
6. cua	F. serveixen per a caminar i posar-se a terra

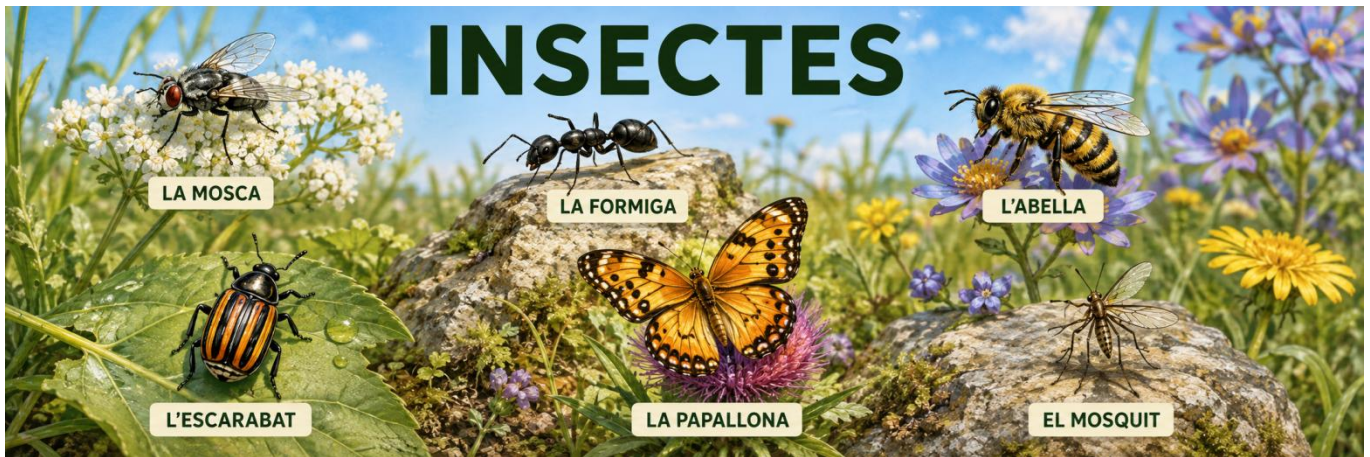
3. Escriu el plural (o el singular si ja està en plural).

a) gallina → _____	f) galls → _____
b) àguiles → _____	g) pollet → _____
c) oroneta → _____	h) pingüins → _____
d) cigonyes → _____	i) estruç → _____
e) gavina → _____	j) mussols → _____

4. Tria l'article correcte (*el / la / els / les / l'*).

a) ____ gall canta de bon matí.	d) ____ cigonya té les potes llargues.
b) Hem vist ____ àguila volant sobre la muntanya.	e) Al cel volen ____ oronetes.
c) ____ pollets estan al costat de la gallina.	f) ____ pingüí no pot volar.
	g) A la platja hi ha ____ gavines.
	h) ____ mussols solen eixir de nit.

1.2. Els insectes

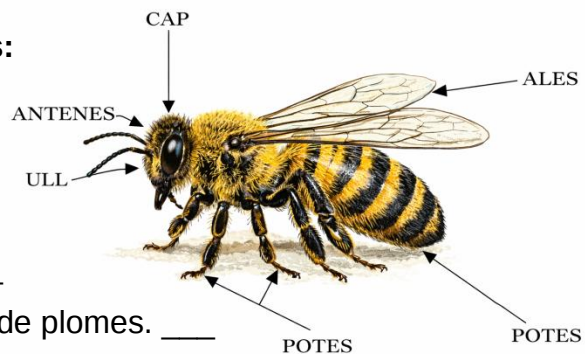
Els insectes tenen sis potes i naixen dels ous. Tenen el cos dividit en tres parts: cap, tòrax i abdomen, i també tenen antenes. Alguns insectes tenen ales i poden volar, però no tots. Respiren per tràquees, uns xicotets conductes del cos que permeten l'entrada d'aire. Són animals de sang freda, és a dir, la temperatura del seu cos depèn de la temperatura exterior: quan fa fred, el seu cos es refreda, i quan fa calor, s'escalfa. Per això, necessiten el sol o la calor per a moure's més i tindre més energia. Poden viure a terra, a l'aire o sobre les plantes.

Parts del cos dels insectes:

Activitats de comprensió:

Digues si és V (vertader) o F (fals):

- Els insectes tenen sis potes. ____
- Els insectes tenen el cos cobert de plomes. ____
- Alguns insectes poden volar. ____
- Els insectes tenen dues antenes. ____
- Els insectes són animals de sang freda. ____

Completa amb aquestes paraules: sis – ous – antenes – ales – freda.

- Les formigues i les abelles tenen _____ potes.
- Els insectes naixen dels _____.
- Els insectes són animals de sang _____.
- La papallona té _____ per a volar.
- Al cap, els insectes tenen _____.

5. Relaciona (1–5) amb (A–E).

1. potes	A. serveixen per a veure
2. ales	B. serveixen per a caminar
3. antenes	C. és la part on estan els ulls i la boca
4. ulls	D. ajuden alguns insectes a volar
5. cap	E. serveixen per a tocar i percebre el que tenen al voltant

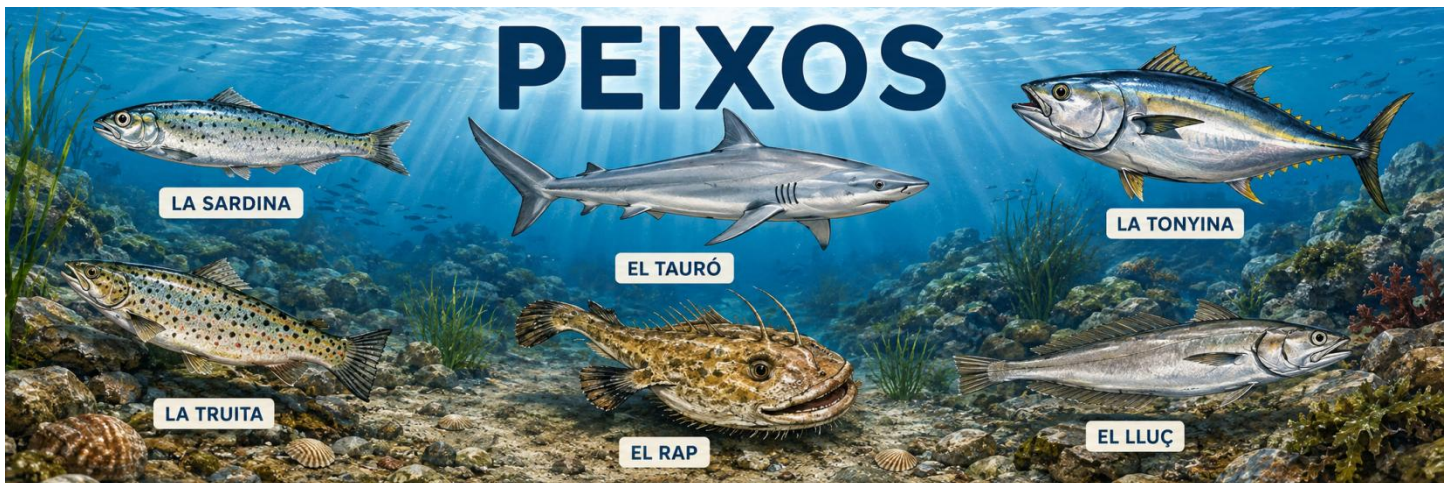
6. Completa amb un possessiu adequat i números/hores/dies coherents.

- a) El _____ pare i jo anem al camp els _____ (dia de la setmana) a les _____ (hora) per observar _____ insectes preferits.
- b) Maria diu que al _____ balcó hi ha _____ (quantitatiu) abelles i que visiten _____ plantes cada matí.
- c) La _____ germana té _____ (número) dibuixos de papallones penjats a _____ habitació.
- d) A l'estiu, _____ amics i jo veiem _____ (quantitatiu) mosquits cada _____ (mes/dia).
- e) Els _____ avis treballen al jardí de _____ a _____ (hores) i sempre observen formigues entre _____ plantes.

7. Conjuga en present els verbs entre parèntesis.

- a) La papallona _____ (volar) de flor en flor.
- b) Nosaltres _____ (mirar) les formigues al jardí.
- c) Jo _____ (veure) una abella sobre una flor.
- d) Els mosquits _____ (entrar) per la finestra.
- e) L'escarabat _____ (tindre) sis potes.
- f) Hi _____ (haver) moltes formigues prop de l'arbre.
- g) Vosaltres _____ (voler) observar els insectes?
- h) La meua mare _____ (obrir) la finestra i la papallona _____ (eixir).

1.3. Els peixos

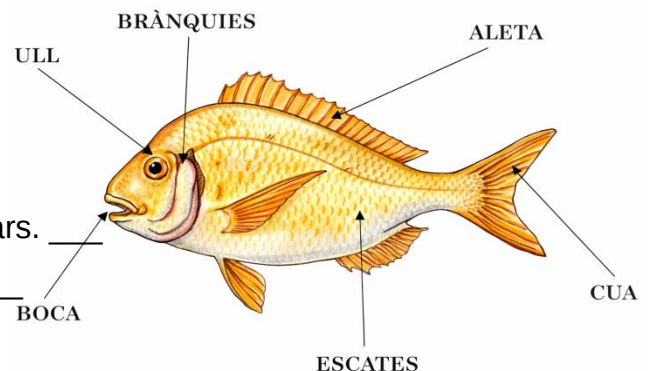
La majoria dels peixos tenen el cos cobert d'escates, encara que alguns no en tenen. Respiren per les brànquies i naixen dels ous. Viuen sempre dins de l'aigua, tant al mar com als rius o als llacs, i es desplacen nadant. Tenen aletes i cua, que els ajuden a moure's per l'aigua. Són animals de sang freda i no tenen potes. També tenen boca i ulls.

Parts del cos:

Exercicis de comprensió.

A. Digues si és V (vertader) o F (fals):

- Els peixos poden viure en rius, llacs i mars. ____
- Els peixos respiren per les brànquies. ____
- Tots els peixos tenen quatre potes. ____
- Les aletes ajuden els peixos a nadar. ____
- Els peixos són animals de sang calenta. ____

B. Completa amb aquestes paraules: *escates – brànquies – ous – aletes – cua – sang freda.*

- Molts peixos tenen _____ que protegeixen el seu cos.
- Per a respirar dins de l'aigua utilitzen les _____.
- La majoria dels peixos naixen dels _____.
- Per a moure's dins de l'aigua utilitzen les _____ i la _____.
- Els peixos són animals de _____.

C. Relaciona cada part del cos amb la seua funció:

Brànquies → ___ protegir el cos

Cua → ___ respirar dins de l'aigua

Escates → ___ ajudar a impulsar-se

Aletes → ___ dirigir-se i nadar

8. Marca sí és un peix o no ho és. Posa **SÍ** o **NO**.

tonyina ___ / mussol ___ / truita ___ / serp ___ / sardina ___ / abella ___ / lluç ___ / gall ___ / tauró ___ / papallona ___ / salmó ___ / pingüí ___ / rap ___ / gavina ___ / formiga ___ / cavall ___ / oroneta ___ / dofí ___ / escarabat ___ / gallina ___ / mosquit ___ / gat ___ / cigonya ___ / gos ___ / pollet ___ / granota ___ / estruç ___ / àguila ___.

9. Escriu el plural (o el singular si ja està en plural).

a) aleta → _____	f) cua → _____
b) truita → _____	g) salmons → _____
c) boques → _____	h) tauró → _____
d) sardines → _____	i) tonyines → _____
e) ulls → _____	j) lluç → _____
	k) brànquies → _____

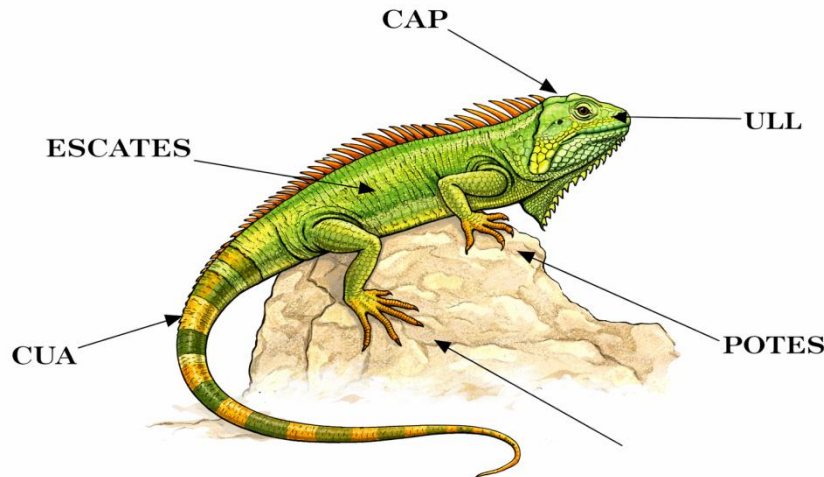
1.4. Els rèptils

La majoria dels rèptils tenen el cos cobert d'escates. Naixen dels ous. Són animals de sang freda. No tenen pèl ni plomes. Respiren per pulmons.

La majoria viuen a terra, però alguns també viuen a l'aigua. Per desplaçar-se, molts s'arrossequen, encara que alguns tenen potes curtes. Els rèptils necessiten el sol per a escalfar-se.

Parts del cos:

Exercicis de comprensió:

A. Diques si és V (vertader) o F (fals):

- a) La majoria dels rèptils naixen dels ous. ____
- b) Els rèptils tenen el cos cobert de plomes. ____
- c) Els rèptils respiren per pulmons. ____
- d) Alguns rèptils poden viure dins de l'aigua. ____
- e) Els rèptils necessiten calor per a escalfar el cos. ____

B. Completa amb aquestes paraules: escates – ous – pulmons – sang freda – sol.

- a) La serp té el cos cobert d'_____.
- b) Molts rèptils naixen dels _____.
- c) Els cocodrils respiren per _____.
- d) Els rèptils són animals de _____.
- e) La sargantana busca el _____ per a calfar-se.

C. Resposta curta

- Com es mou una serp? → _____
- Quins rèptils poden viure també a l'aigua? → _____
- Què tenen els rèptils sobre la pell? → _____
- D'on naixen la majoria dels rèptils? → _____
- Quin òrgan utilitzen per a respirar? → _____
- Què no tenen els rèptils: pèl, plomes o escates? → _____
- Què fan molts rèptils quan necessiten escalfar el cos? → _____

10. Posa l'article el / la / els / les / l' / Ø:

- a) ___ serp s'arrossega per terra. b) He vist ___ gavines prop de la platja.
 c) ___ tortuga camina lentament. d) ___ àguila vola sobre ___ muntanyes.
 e) Els insectes tenen ___ antenes i ___ potes. f) ___ ulls del mussol són molt grans.
 g) A l'estany hi ha ___ cocodril i ___ tortugues. h) ___ estruç té ___ potes molt llargues.
 i) ___ abelles volen entre ___ flors. j) ___ cocodrils viuen al riu.

11. Conjuga els verbs en present.

- a) La sargantana _____ (prendre) el sol i la serp _____
 (amagar-se) entre les pedres.
 b) Nosaltres _____ (veure) una tortuga al riu i vosaltres
 _____ (mirar) el cocodril.
 c) Els peixos _____ (viure) dins de l'aigua i les aus _____
 (respirar) per pulmons.
 d) Jo _____ (tindre) una fotografia d'un tauró i tu _____
 (tindre) una d'una àguila.
 e) Les papallones _____ (volar) pel jardí i les formigues
 _____ (buscar) menjar.
 f) El gall _____ (cantar) de matí i la gallina _____ (posar)
 ous.
 g) La meua germana _____ (preferir) els gats, però jo
 _____ (preferir) els cavalls.
 h) Hi _____ (haver) moltes gavines a la platja i un mussol
 _____ (estar) damunt d'un arbre.
 i) Els pingüins _____ (nadar) molt bé, però no _____
 (poder) volar.

12. Escriu 4 oracions amb una au, un insecte, un peix i un rèptil:

- Au:
- Insecte:
- Rèptil:
- Peix:

1.5. Els mamífers

Els mamífers naixen del ventre de la seua mare i, quan són nadons, mamen llet del pit de la mare. La majoria tenen el cos cobert de pèl. Respiren per pulmons i són animals de sang calenta, és a dir, la temperatura del seu cos es manté bastant estable. També cuiden les seues cries després de nàixer. Poden viure a terra, a l'aigua o als arbres i desplaçar-se de diferents maneres: caminant, corrent, nadant o fins i tot volant, com els ratpenats. La majoria tenen quatre potes, encara que hi ha excepcions, com les persones, que en tenen dues, o les balenes, que no en tenen. Normalment no ponen ous, excepte alguns mamífers especials, com l'ornitorrinc.

Exercicis de comprensió

A. Digues si és V (vertader) o F (fals):

- a) La majoria dels mamífers tenen el cos cobert de pèl. ____
- b) Els mamífers respiren per brànquies. ____
- c) Les cries dels mamífers beuen llet de la mare. ____
- d) Alguns mamífers poden viure dins de l'aigua. ____
- e) Els mamífers són animals de sang freda. ____

B. Completa les frase amb aquestes paraules: pulmons – pèl – sang calenta – llet – ventre.

- a) Quan són xicotets, s'alimenten de _____ de la mare.
- b) Els mamífers respiren l'aire amb els _____.
- c) Abans de nàixer, la cria està dins del _____ de la mare.
- d) Molts mamífers tenen _____ sobre la pell.
- e) Els mamífers són animals de _____.

C. Escriu 3 o 4 frases sobre un mamífer que conegues. Pots dir com és, on viu i com es mou.

13. Relaciona:

Cocodril	
Gos	mamífer
Papallona	
Gavina	rèptil
Tonyina	
Tigre	peix
Mosquit	
Tortuga	au
Cigonya	
Sardina	insecte
Abella	

14. Hi ha animals que, en valencià, sempre es relacionen amb un adjectiu o característica. Relaciona l'animal amb la característica:

treballar com un...	conill
avorrit com una...	rata
fort com un...	anguila
pobre com una...	bou
xarrador com una...	cotorra
mullat com un...	peix
estalviador com una...	formiga
despullat com un...	gos
nadar com un...	poll
malfaener com un...	ostra
prim com una...	burro

- Ha caigut a la piscina amb la roba i ha quedat mullat com un _____.
- Després de perdre molt de pes, està prim com una _____.
- Pere va cada dia al gimnàs i està fort com un _____.
- La meua veïna parla sense parar; és xarradora com una _____.
- El xiquet ha eixit del bany despullat com un _____.

- f) Maria quasi no gasta diners i estalvia com una _____.
- g) El meu cosí no vol treballar mai: és malfaener com un _____.
- h) La pel·lícula era tan lenta que estava avorrit com una _____.
- i) Laura practica natació des de fa anys i nada com un _____.
- j) Abans de trobar faena, vivia pobre com una _____.
- k) Estudia i treballa moltes hores cada dia; treballa com un _____.

15. Col·loca davant de cada nom l'article indefinit *un* o *una*.

___ serp, ___ elefant, ___ gallina, ___ gat, ___ vaca, ___ tauró, ___ tortuga,
 ___ cavall, ___ abella, ___ conill, ___ mosca, ___ corder, ___ tigre,
 ___ zebra, ___ pingüí, ___ rata, ___ camell, ___ mussol.

16. Escriu l'animal que correspon a cada so. Després completa amb el present d'indicatiu:

a) «Muuu, muuu» → _____	El gos _____.
b) «Meuu, meuu» → _____	El gat _____.
c) «Piu-piu» → _____	La vaca _____.
d) «Bub-bub» → _____	El cavall _____.
e) «Graaaa» → _____	El pardal _____.
f) «Hihihhi» → _____	El lleó _____.

17. Escriu cada paraula al grup correcte:

Llista: papallona, zebra, gall, truita, cocodril, gos, cigonya, rata, tauró, conill, mosca, lleó, tortuga, tonyina, goril·la, abella, cavall, serp, mussol, vaca, sardina, camell, formiga, pingüí, porc, sargantana, elefant, gavina, tigre, gallina, salmó, corder, oroneta, gat, hipopòtam, escarabat, estruç, ós, ull, cua, antenes, plomes, boca, ala, potes, escates, bec, brànquies, cap, ales, aleta.

MAMÍFERS	RÈPTILS	AUS
INSECTES	PEIXOS	PARTS DEL COS

18. Instruccions. Escriu el plural (o el singular si ja està en plural):

- a) gat → _____ b) cavalls → _____ c) lleó → _____
- d) zebres → _____ e) elefant → _____ f) serps → _____

g) cocodril → _____ h) tortuga → _____ i) oronetes → _____
 j) mussol → _____ k) abelles → _____ l) escarabat → _____
 m) tonyina → _____ n) taurons → _____ o) lluç → _____
 p) aletes → _____ q) brànquia → _____ r) antenes → _____
 s) ploma → _____ t) potes → _____

19. Sent l'àudio i contesta (Mòdul 3 Tema 01 Audio 01):

A quina hora arriben a la zona del cocodril?

- A) A les 10.00
- B) A les 10.30
- C) A les 12.30

Quins ocells observen durant la visita?

- A) Gavines, cigonya i mussol
- B) Gavines i oronetes
- C) Pingüins i estruços

A quina hora visiten l'aquari?

- A) A les 10.30

B) A les 11.15

C) A les 12.30

Quins insectes es mencionen en l'àudio?

- A) Abelles i papallones
- B) Mosquits i mosques
- C) Àguiles i escarabats

Amb quines persones miren les fotografies diumenge?

- A) Amb l'àvia i el pare
- B) Amb el germà i la mare
- C) Amb el professor

20. Joc de rols (A/B) — “Parc d'Animals”

PERSONA A – Visitant

Vols passar un dia al parc d'animals amb la teua família. Pregunta:

A quina hora obri i tanca el parc.

Quant costa l'entrada.

Quin dia o estació és millor per a visitar-lo.

A quina hora del dia es poden veure millor els animals.

On estan els elefants, els lleons, les serps, les àguiles, els peixos i les papallones.

Quines activitats podeu fer durant la visita.

PERSONA B – Informador/a

Treballes al parc d'animals. Has de:

Respondre les preguntes del visitant.

Recomanar el millor horari per a la visita.

Explicar algunes normes: no tocar els animals, no donar-los menjar, no entrar en les zones prohibides.

Explicar on es troben alguns animals.

Dir aproximadament quant costa l'entrada per a una família.

2. Gramàtica (repàs Mòdul I i II).

2.1. El Gènere

En valencià, els noms i els adjectius poden ser masculins o femenins. En molts casos, podem formar el femení a partir de la forma masculina, encara que no sempre es fa de la mateixa manera.

La forma més habitual és afegir una -a al masculí. Per exemple: *fill* → *filla*, *xic* → *xica*, *verd* → *verda*, *llop* → *loba*, *nebot* → *neboda*, *groc* → *groga*, *gos* → *gossa*, *os* → *ossa*, *tranquil* → *tranquil·la*.

Quan una paraula masculina acaba en -e, -o o -u àtones, normalment aquesta vocal canvia per -a per a formar el femení. Per exemple: *mestre* → *mestra*, *monjo* → *monja*.

Els masculins que acaben en vocal tònica solen formar el femení afegint una -n- abans de la terminació femenina. Per exemple: *cosí* → *cosina*, *germà* → *germana*, *veí* → *veïna*.

Algunes paraules tenen terminacions especials per a indicar el femení. Entre les més habituals trobem -òloga, -essa i -iu. Per exemple: *psicòleg* → *psicòloga*, *alcalde* → *alcaldessa*, *actor* → *actriu*.

Finalment, hi ha paraules en què el masculí i el femení són completament diferents i, per tant, cal aprendre les dues formes. Per exemple: *home* → *dona*, *gendre* → *nora*, *gall* → *gallina*, *oncle* → *tia*.

Per tant, encara que moltes paraules formen el femení simplement afegint una -a, és important fixar-se en la terminació de cada paraula i recordar les formes irregulars més habituals.

21. Canvia el gènere dels substantius següents:

<i>llop</i>		<i>neboda</i>		<i>germà</i>		<i>heroïna</i>	
<i>blanca</i>		<i>gossa</i>		<i>veïna</i>		<i>actriu</i>	
<i>nora</i>		<i>actor</i>		<i>gallina</i>		<i>alcalde</i>	
<i>serf</i>		<i>monjo</i>		<i>xic</i>		<i>tranquil</i>	
<i>rei</i>		<i>oncle</i>		<i>home</i>		<i>mestre</i>	
<i>filla</i>		<i>cosí</i>		<i>roig</i>		<i>gata</i>	

22. Escribe la forma femenina dels noms següents.

El metge		El pintor		El cuiner	
El lleó		El baró		El venedor	
El sabater		El comte		El veí	
El mestre		El rei		El monjo	
El valencià		El pagès		El nebot	
El xiquet		El germà		El nét	
El campió		El cosí		El mestre	
El forner		El llop		L'alumne	

23. Escriu el femení dels noms següents i, en acabant, agrupa'ls segons la manera com s'han format.

mestre		cosí		home		actor		fill	
alcalde		monjo		germà		gendre		llop	
comte		veí		oncle		xic		sogre	
heroi		alumne		gall		nebot		fadrí	

AFIGEN UNA -A	CANVIEN -E,-O PER -A	AFIGEN -NA	TERMINACIONS ESPECIALS: ESSA, -IU, -INA	FORMES DIFERENTS

24. Qualifica aquests noms fent servir el mateix adjectiu subratllat a la primera columna:

café calent	sopa	plats	begudes
jardí bonic	plaça	carrers	cases
cotxe nou	bicicleta	llibres	sabates
camí estret	carretera	carrers	portes
dia llarg	nit	viatges	vacances

2.2. El Nombre: singular i plural

En valencià, els noms i els adjectius poden estar en singular o en plural. El singular indica una sola persona, animal, objecte o idea, mentre que el plural indica que n'hi ha més d'un. Per exemple: llibre → llibres, arbre → arbres.

La manera més habitual de formar el plural és afegir una -s a la forma singular. Així, port passa a ports i home passa a homes.

Quan una paraula acaba en -a àtona, aquesta -a sol canviar per -es. Per exemple: filla → filles, dona → dones, plaça → places i pluja → pluges. En alguns casos també es produeixen xicotets canvis ortogràfics per a mantindre el mateix so.

La majoria de les paraules acabades en vocal tònica formen el plural afegint -ns. Per exemple: cosí → cosins, germà → germans, veí → veïns i camió → camions.

Algunes terminacions formen el plural afegint -os. És habitual en paraules acabades en -s després d'una vocal tònica i també en moltes paraules acabades en -ç, -x, -ix, -tx, -sc, -st, -xt o -ig. Per exemple: gos → gossos, braç → braços, peix → peixos, despatx → despatxos, text → textos i desig → desitjos.

Finalment, alguns substantius acabats en -s no canvien quan passen al plural. En aquests casos, l'article o el context ens indica si parlem d'un o de més d'un: el dilluns → els dilluns, el llapis → els llapis.

25. Escriu la forma del plural dels noms següents.

La cadira La platja
 La porta La llengua
 La camisa La plaça
 La taronja La pluja
 El germà El camió
 El cosí El veí
 El gos El peix
 El despatx El braç

26. Escriu el plural dels noms següents i, en acabant, agrupa'ls segons la manera com s'han format.

llibre		finestra		camió		gos		llop	
cotxe		cadira		veí		peix		text	
carrer		plaça		cosí		braç		disc	
amic		platja		raó		avís		desig	

AFIGEN UNA -S	CANVIEN -A PER -ES	AFIGEN -NS	AFIGEN -OS	AFIGEN -OS o -S

2.3. Els possessius

Els possessius **indiquen a qui pertany** una persona, un animal o una cosa. Canvien segons la persona, el gènere i el nombre del nom que acompanyen.

	SINGULAR		PLURAL	
	masculí	femení	masculí	femení
1a pers. sing.	el meu	la meua	els meus	les meues
2a pers. sing.	el teu	la teua	els teus	les teues

3a pers. sing.	el seu	la seua	els seus	les seues
1a pers. pl.	el nostre	la nostra	els nostres	les nostres
2a pers. pl.	el vostre	la vostra	els vostres	les vostres
3a pers. pl.	el seu	la seua	els seus	les seues

Els possessius poden anar davant del nom o darrere del nom. Quan van davant, normalment apareixen amb l'article determinat i han de concordar amb el nom en gènere i nombre: *el meu llibre, la teua motxilla, els nostres amics, les seues sabates*.

27A. Completa les frases amb el possessiu adequat:.

- _____ gat dorm damunt de la cadira. (jo)
- Marta busca _____ ulleres abans d'eixir de casa. (ella)
- _____ llibres estan damunt de la taula. (nosaltres)
- On és _____ germana? (tu)
- Els alumnes preparen _____ treballs per a demà. (ells)
- Hem deixat _____ motxilles a l'aula. (nosaltres)
- _____ casa està molt prop del centre. (vosaltres)
- Joan passeja cada vesprada amb _____ gos. (ell)
- _____ amics venen a sopar esta nit. (jo)
- Has trobat _____ claus? (tu)

27B. Reescriu les frases utilitzant un possessiu.

- La casa de nosaltres està prop de l'escola. → _____
- El gos de tu és molt tranquil. → _____
- Les filles d'ells estudien a la universitat. → _____
- Els llibres de jo estan a la prestatgeria. → _____
- La bicicleta de vosaltres és nova. → _____
- Els amics d'ella viuen a Alacant. → _____

27C. Tria el possessiu correcte.

- Jo tinc una germana. (La meua / La teua) germana es diu Clara.
- Tu tens dos gats. (Els meus / Els teus) gats són molt tranquils.
- Nosaltres vivim en una casa. (La nostra / La vostra) casa té jardí.
- Elles porten unes motxilles. (Les seues / Les nostres) motxilles són negres.
- Vosaltres teniu un professor nou. (El vostre / El seu) professor és molt amable.
- Pere té dos germans. (Els seus / Els teus) germans treballen junts.

2.4. Present d'Indicatiu verbs regulars i irregulars

El **present d'indicatiu** s'utilitza per a parlar d'accions que passen ara, d'hàbits i de fets habituals. Per exemple: *ara estudie valencià, cada dia treballo de matí, els peixos viuen a l'aigua*. Els verbs regulars mantenen l'arrel i canvien la terminació segons la persona.

Present d'indicatiu			
CANTAR	PERDRE	SERVIR	DORMIR
(jo) cant -e	perd -Ø	serv-isc	dorm -Ø
(tu) -es	-s	-eixes	-s
(ell) -a	-Ø	-eix	-Ø
(nos.) -em	-em	-im	-im
(vos.) -eu	-eu	-iu	-iu
(ells) -en	-en	-eixen	-en

Alguns exemples de conjugació regular són:

Present d'indicatiu			
PARLAR	PERDRE	SERVIR	DORMIR
parle	perd	servisc	dorm
parles	perds	servixes	dorms
parla	perd	servix	dorm
parlem	perdem	servim	dormim
parleu	perdeu	serviu	dormiu
parlen	perden	servixen	dormen

No tots els verbs segueixen aquestes terminacions. Alguns verbs molt freqüents són **irregulars** i canvien una part de l'arrel o presenten formes especials. Per això és convenient aprendre'ls i practicar-los.

Anar	Estar	Tindre	Fer	Dir	Poder	Veure
vaig	estic	tinc	faig	dic	puc	veig
vas	estàs	tens	fas	dius	pots	veus
va	està	té	fa	diu	pot	veu
anem	estem	tenim	fem	diem	podem	veiem
aneu	esteu	teniu	feu	dieu	podeu	veieu
van	estan	tenen	fan	diuen	poden	veuen

Entre els irregulars més útils trobem **anar, estar, tindre, fer, dir, poder i veure**. Les seues formes no segueixen exactament un únic model, però apareixen constantment en la llengua quotidiana.

28. Completa els buits amb les formes verbals corresponents en present d'indicatiu:

- a) Marta _____ (PARLAR) amb la seua germana cada vesprada.
- b) Els meus amics _____ (TREBALLAR) de matí.
- c) Jo _____ (MENJAR) fruita després de dinar.
- d) El gos _____ (DORMIR) al costat de la porta.
- e) Nosaltres _____ (CAMINAR) pel parc els diumenges.
- f) Vosaltres _____ (PERDRE) sovint les claus?
- g) Les abelles _____ (VOLAR) sobre les flors.
- h) Pere _____ (SERVIR) el café als clients.
- i) Jo _____ (ESTUDIAR) valencià cada vesprada.
- j) Els xiquets _____ (JUGAR) al pati després de classe.
- k) La meua mare _____ (PREPARAR) el sopar a les huit.
- t) Els xiquets _____ (PODER) jugar al jardí després de dinar.

29. Completa les frases següents amb les formes verbals adients. Fixa't en els canvis ortogràfics.

Exemple: Cada matí busque (jo, BUSCAR) les claus abans d'eixir de casa.

- 1 Els alumnes _____ (COMENÇAR) la classe a les nou.
- 2 Jo _____ (BUSCAR) el mòbil per tota la casa.
- 3 Nosaltres _____ (PASSEJAR) pel centre cada vesprada.
- 4 Marta i Pau _____ (MENJAR) junts al migdia.
- 5 Vosaltres _____ (JUGAR) a cartes després de sopar.
- 6 Tu _____ (PAGAR) sempre amb targeta?
- 7 La meua mare _____ (APARCAR) prop del mercat.
- 8 Jo no t' _____ (ALÇAR) mai la veu.
- 9 Els xiquets _____ (DIBUIXAR) animals a classe.
- 10 Pere _____ (EXPLICAR) molt bé les històries.
- 11 Nosaltres _____ (ARRIBAR) a casa a les deu.
- 12 Les botigues _____ (TANCAR) a les nou de la nit.

29B. Canvia la persona de l'oració i escriu de nou el verb en present d'indicatiu.

Exemple: Jo treballo de vesprada. → Nosaltres treballem de vesprada.

- a) Jo parle amb la professora. → Vosaltres _____.
- b) Tu dorms huit hores cada nit. → Ells _____.
- c) Marta servix el dinar a les dues. → Nosaltres _____.
- d) Nosaltres perdem molt de temps buscant aparcament. → Jo _____.
- e) Vosaltres aneu al mercat els dissabtes. → Ella _____.
- f) Jo tinc dos germans. → Ells _____.
- g) Pere fa esport tres dies a la setmana. → Tu _____.

3. Comprensió Oral

30. Escolta l'àudio següent i tria l'opció correcta. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta. Abans llig les preguntes.

(Exercici 1 (min 1'27'') de l'examen de A2 de juny de 2026: <https://iqcv.gva.es/va/nivell-a2>.)

1. Quina plaça de treball ha publicat l'Ajuntament?

- A) Una plaça de professor.
- B) Una plaça de bibliotecari.
- C) Una plaça d'administratiu.
- D) Una plaça de periodista.
- E) Una plaça de tècnic informàtic.

2. Quina duració tindrà inicialment el contracte?

- A) Sis mesos.
- B) Un any.
- C) Dos anys.
- D) Tres anys.
- E) Cinc anys.

3. Què pot passar després del primer any de contracte?

- A) El contracte acabarà obligatòriament.
- B) Es convertirà automàticament en indefinit.
- C) Es podrà prolongar un any més.
- D) Es reduirà la jornada laboral.
- E) Es canviarà de lloc de treball.

4. Com serà la jornada laboral?

- A) De mitja jornada.
- B) Només de matí.
- C) Només de vesprada.
- D) A jornada completa.
- E) Només els caps de setmana.

5. Per què pot variar l'horari de treball?

- A) Per les vacances dels treballadors.
- B) Per la programació cultural i les activitats de la biblioteca.
- C) Per les condicions meteorològiques.
- D) Per les preferències del bibliotecari.
- E) Per l'horari dels comerços.

6. En què consistix la gestió del fons bibliogràfic?

- A) En vendre llibres antics.
- B) En comprar únicament llibres nous.
- C) En catalogar, classificar i mantindre els llibres en bon estat.
- D) En organitzar excursions culturals.
- E) En escriure ressenyes de tots els llibres.

7. Quina altra funció haurà de fer la persona seleccionada?

- A) Reparar els ordinadors de l'Ajuntament.
- B) Atendre el públic i gestionar préstecs i devolucions.
- C) Organitzar activitats esportives.
- D) Fer classes de llengües.
- E) Gestionar els impostos municipals.

8. Quina titulació es demana per a presentar-se a la vacant?

- A) Periodisme.
- B) Magisteri.
- C) Biblioteconomia i documentació o titulacions homologables.
- D) Dret.
- E) Enginyeria informàtica.

9. Quins coneixements es valoraran en els candidats?

- A) Cuina i hostaleria.
- B) Música i teatre.
- C) Diverses llengües, tecnologia i comunicació.
- D) Mecànica i electricitat.
- E) Esports i nutrició.

10. Com es podrà presentar la sol·licitud?

- A) Només per correu postal.
- B) Només presencialment a la biblioteca.
- C) A través de la pàgina web de l'Ajuntament o en el registre d'entrada.
- D) Per telèfon.
- E) A través d'una agència de treball.

4. Comprensió Escrita

31. Llig el text i digues quina afirmació es la correcta. Només hi ha una opció correcta per a cada pregunta.

El Palmerar d'Elx: un oasi creat per les persones

Quan una persona arriba a Elx, una de les coses que més sorprén és la gran quantitat de palmeres que hi ha dins i al voltant de la ciutat. El Palmerar d'Elx està format per nombrosos horts de palmeres i constitueix un paisatge únic a Europa. Però, encara que ho puga semblar, no és un bosc natural: és el resultat de molts segles de treball humà.

Les palmeres ja eren conegudes en esta zona des de l'antiguitat, però el Palmerar tal com el coneixem hui es va organitzar sobretot durant l'època musulmana. Entre els segles VIII i X, els habitants d'Al-Àndalus van ampliar els cultius i crearen un complex sistema de reg per aprofitar una terra seca i amb poca aigua.

Els horts es dividien en parcel·les envoltades de palmeres. Les palmeres més altes protegien del sol i ajudaven a conservar la humitat. Davall d'elles es podien cultivar altres arbres, com magraners, figueres o oliveres, i en les zones més baixes, diferents hortalisses. D'esta manera, una terra difícil de cultivar es convertia en una zona agrícola molt productiva.

Perquè tot funcionara, l'aigua era fonamental. Una xarxa de séquies distribuïa l'aigua entre els diferents horts. Este sistema permetia aprofitar al màxim un recurs escàs i va contribuir al desenvolupament agrícola i econòmic d'Elx durant segles. Una part d'esta xarxa tradicional de reg encara es conserva actualment.

Les palmeres també proporcionaven diferents productes. El més conegut era el dàtil, però les fulles i altres parts de la planta s'utilitzaven per fabricar objectes. A més, a Elx es desenvolupà la tradició de la palma blanca: algunes fulles es cobrien per impedir que reberen llum i així adquirien un color clar. Posteriorment s'utilitzaven, i encara s'utilitzen, especialment en les celebracions del Diumenge de Rams.

Amb el creixement de la ciutat durant els segles XIX i XX, part dels antics horts desaparegué i el Palmerar començà a estar amenaçat per l'expansió urbana. Per això es van crear diferents mesures per protegir-lo i conservar un paisatge que forma part de la història i de la identitat il·licitana.

L'any 2000, la UNESCO declarà el Palmerar d'Elx Patrimoni de la Humanitat. No es protegien només les palmeres, sinó també una manera tradicional d'organitzar el territori, cultivar la terra i administrar l'aigua que havia sobreviscut durant més de mil anys.

Per això, passejar hui pel Palmerar és també passejar per una part de la història d'Elx. Aquelles palmeres recorden com les persones van ser capaces de transformar un territori sec en un gran oasi agrícola aprofitant de manera intel·ligent un dels recursos més valuosos de la zona: l'aigua.

PREGUNTES DE COMPRENSIÓ

Contesta les següent preguntes de comprensió. Només una és la correcta:

1. Per què es pot dir que el Palmerar d'Elx és un paisatge construït per les persones?

- a) Perquè totes les palmeres són de plàstic.
- b) Perquè la seua forma actual depén de segles d'organització agrícola i de reg.
- c) Perquè les palmeres només creixen dins de la ciutat.
- d) Perquè es va crear completament al segle XX.
- e) Perquè abans no hi havia cap planta a la zona.

2. Per què les palmeres ajudaven a cultivar altres plantes?

- a) Perquè feien augmentar la sal del sòl.
- b) Perquè donaven ombra i ajudaven a conservar la humitat.
- c) Perquè impedién que arribara aigua als cultius.
- d) Perquè substituïen les séquies.
- e) Perquè eliminaven totes les altres plantes.

3. Què demostra el sistema tradicional de reg del Palmerar?

- a) Que l'aigua sobrava a Elx.
- b) Que era necessari aprofitar molt bé un recurs limitat.
- c) Que els cultius només depenien de la pluja.
- d) Que les séquies servien principalment per transportar persones.
- e) Que l'agricultura tenia poca importància.

4. Per què el sistema agrícola del Palmerar era especialment útil en una zona seca?

- a) Perquè permetia crear condicions més favorables per a diversos cultius.
- b) Perquè evitava completament la necessitat d'aigua.
- c) Perquè totes les plantes podien créixer sense reg.
- d) Perquè només es cultivaven palmeres.
- e) Perquè feia desaparèixer la calor.

5. Què diferencia la palma blanca d'una fulla normal de palmera?

- a) Prové d'una espècie diferent.
- b) Es tracta perquè reba menys llum i conserve un color clar.
- c) Només apareix durant l'hivern.
- d) És una fulla seca pintada de blanc.
- e) Només es produeix fora d'Elx.

6. Per què el creixement urbà podia ser un problema per al Palmerar?

- a) Perquè les noves construccions podien ocupar antics horts.
- b) Perquè les ciutats no poden tindre arbres.
- c) Perquè les palmeres no poden viure prop de cases.
- d) Perquè totes les séquies havien de convertir-se en carreteres.
- e) Perquè els agricultors preferien cultivar només fora d'Elx.

7. Què va valorar especialment la UNESCO quan protegí el Palmerar?

- a) Només el nombre de palmeres.
- b) La combinació de paisatge, agricultura i gestió tradicional de l'aigua.
- c) Exclusivament la producció de dàtils.
- d) El fet que totes les palmeres foren molt antigues.
- e) Només la seua importància turística.

8. Quina relació hi ha entre el Palmerar i la història d'Elx?

- a) El Palmerar mostra com diverses generacions han aprofitat i transformat el territori.
- b) El Palmerar no té cap relació amb l'economia antiga.
- c) Les palmeres van arribar a Elx fa només unes dècades.
- d) El Palmerar es va crear únicament per atraure turistes.
- e) El Palmerar sempre ha tingut exactament la mateixa extensió.

9. Què es pot deduir del fet que encara es conserve part de la xarxa tradicional de séquies?

- a) Que algunes tècniques antigues continuen tenint valor històric i funcional.
- b) Que ja no existeix cap sistema modern de reg.
- c) Que totes les séquies són romanes.
- d) Que l'aigua ja no és necessària per als horts.
- e) Que les séquies es mantenen només com a decoració.

10. Quina idea resumeix millor el text?

- a) El Palmerar és només un conjunt d'arbres antics.
- b) El Palmerar és el resultat d'una adaptació intel·ligent del territori i de l'aigua al llarg dels segles.
- c) El Palmerar és un espai natural que mai no ha sigut modificat.
- d) El Palmerar va perdre tota la seua importància amb el creixement d'Elx.
- e) El Palmerar és conegut només per la palma blanca.

5. Expressió escrita

32. Tria una d'aquestes opcions i fes una redacció de 120-140 paraules. La redacció ha de contindre: dos possessius, dos números i dos verbs en present. Subratlla aquests elements i posa dos barres quan portes cent vint paraules. Tria una d'aquestes opcions:

- La teua setmana està molt ocupada i vols organitzar-te millor. Escriu un text en què expliques què fas de dilluns a diumenge, a quina hora comences les activitats principals i quin dia tens més temps lliure. Digues també quin dia de la setmana prefereixes i per què.
- La meua estació preferida: Quina estació de l'any t'agrada més? Quins mesos comprén? Quin temps sol fer? Quines temperatures hi ha normalment? Quina roba portes i quins colors prefereixes en aquesta època? Quines activitats fas entre setmana i durant el cap de setmana? Tens vacances o alguna celebració especial? Què és el que més t'agrada d'aquesta estació? I el que menys? Com canvia la teua rutina quan arriba aquesta època de l'any?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

6. Expressió Oral

(Format adaptat A2: <https://jqcv.gva.es/va/nivell-a2>) <https://jqcv.gva.es/va/nivell-a2>

L'aspirant ha de llegir les preguntes sobre el tema i preparar les respostes. Les respostes no han de ser monosil·làbiques. L'avaluador o avaluadora pot fer totes les preguntes o només algunes.

33. Monòleg: Prepara les respostes sobre els temes següents:

Tria una d'aquestes opcions i parla durant 3-4 minuts:

A. La meua setmana

- Quin és el teu dia preferit de la setmana i per què?
- A quina hora t'alces normalment de dilluns a divendres?
- Què fas habitualment al matí abans de treballar o estudiar?
- Quants dies a la setmana treballes o estudies?
- Quin dia tens més faena o més activitats?
- A quina hora sols dinar i sopar entre setmana?
- Què fas normalment a la vesprada?
- Quants dies a la setmana practiques esport o alguna afició?
- Què sols fer els divendres a la nit?
- Com canvia la teua rutina els dissabtes i els diumenges?
- Quin dia tens més temps lliure i què fas eixe dia?
- Quina cosa canviaries de la teua rutina setmanal?

B. Els mesos i les estacions

- Quin és el teu mes preferit de l'any? Per què?
- En quina estació està aquest mes i quin temps sol fer?
- Quins mesos relaciones amb les vacances o amb celebracions importants?
- Quina estació de l'any t'agrada menys? Explica els motius.
- La teua rutina canvia segons l'estació de l'any? De quina manera?

C. Els números en la vida quotidiana

- Quants anys tens i quin dia és el teu aniversari?
- Quantes persones viuen a ta casa?
- Quantes hores dorms normalment cada nit?
- Quantes hores al dia treballes o estudies?
- Quants dies a la setmana fas esport o alguna activitat de temps lliure?
- Quantes vegades al mes quedes amb amics o familiars?
- Hi ha algun número que siga especial per a tu? Per què?
- En quines situacions del dia a dia utilitzes més els números?

34. Trieu un d'aquests diàlegs i parleu entre 3-4 minuts:

Organitzem la setmana

Rols: A: Persona amb una setmana molt ocupada. B: Amic/iga que vol quedar

Objectiu: Trobar un dia i una hora que vagen bé als dos.

Passos:

A explica les activitats que té de dilluns a divendres (faena, classes, esport, cites, etc.). B explica també els seus horaris. A i B fan preguntes, comparen els dies que tenen lliures i proposen diverses hores. Finalment, decideixen quin dia queden, a quina hora i què faran.

Banc de llenguatge:

Dilluns / dimarts / dimecres / dijous / divendres / dissabte / diumenge. Puc / No puc...; Quedem a...? A quina hora? Em va bé / No em va bé. Vocabulari clau: setmana, horari, faena, classe, cita, matí, vesprada, nit.

2) Quan anem de vacances?

Rols: A: Prefereix viatjar a l'estiu. B: Prefereix viatjar a la primavera o a la tardor

Objectiu: Acordar el mes, les dates i la duració del viatge. Temps: 1' preparar + 6' conversa + 1' conclusions

Passos: A proposa juliol o agost perquè li agrada la calor. B prefereix maig, setembre o octubre. Parlen del temps, dels preus i dels dies lliures. Finalment, trien el mes, les dates i la duració del viatge.

Banc de llenguatge: Preferisc...; Fa calor / fred. Quin mes? Quants dies? Del... al...; Em va millor...; Estic lliure...

Vocabulari clau: mesos, primavera, estiu, tardor, hivern, dates, vacances, viatge.

3) Preparem una festa d'aniversari

Rols: A: Persona que celebra l'aniversari. B: Amic/iga que ajuda a organitzar la festa

Objectiu: Organitzar la festa i decidir els detalls. Temps: 1' planificació + 6' diàleg + 1' acord final

Passos: A proposa una data, una hora i un lloc per a la festa. B pregunta quantes persones hi aniran i proposa alguns canvis. Parlen del menjar, de les begudes, de la música i de la decoració. Acorden el dia, l'horari, el nombre de convidats i les coses que han de preparar.

Banc de llenguatge: Quin dia...? A quina hora...? Quantes persones...? Podem convidar...; Preferisc...; Em sembla bé / millor...; De quin color...? Comprem / preparem...

Vocabulari clau: aniversari, data, hora, convidats, números, menjar, begudes, música, globus, colors, regal, calendari.

7. El Valencià de la Vega Baixa: Quino el Salaret – Capítol 7

RESUM DELS CAPÍTOLS ANTERIORS

1

Any 1475. A la Punta del Salaret, on hui hi ha Torrevella, Quino vivia amb la seua família i ajuda en les salines

2

Guarda-la bé.

L'avi de Quino li donà una pedra de sal misteriosa i li digué que la guardara bé.

3

Hi ha una història que has de conèixer.

Diuen que hi ha dies en què la mar, la sal i la bòria es confonen...

...i que el temps perd el camí.

4

Aleshores va passar una cosa extraordinària: la bòria ho va cobrir tot, la pedra es va il·luminar, va esclatar un llamp i, de sobte.....

5

Quino es va despertar al mateix lloc, però 552 anys després, en 2027. Tot havia canviat: havien desaparegut les salines i els barracons de pescadors, i havien aparegut edificis enormes i carros sense cavalls.

6

La gent ja no parlava com ell. Parlava una llengua estranya que Quino no coneixia.

7

Per la mar i la sal! Però si tu parles com jo!

Sí, Quino. Parle valencià i perquè soc de Guardamar. Tranquil.

Va conèixer Toni Pàmies, un xic de Torrevella que parlava aquella llengua estranya, i Maria Bernabeu, una xica de Guardamar que sí que parlava valencià.

8

No patisques, t'ajudarem a buscar la pedra de sal.

Y así podrás volver a tu época

Quino els va explicar que son iaio li havia donat una pedra de sal màgica. Amb ella havia viatjat en el temps i potser podria tornar al seu món. Però, de sobte, s'adonà que l'havia perduda. Maria i Toni es van oferir a ajudar-lo a buscar la pedra.

9

Van anar a la biblioteca per buscar informació sobre la pedra i descobriren una cosa sorprenent: Toni era descendent de Quino.

10

Un hombre que trabaja con animales dice que es cuidador del zoológico o de un parque de animales.

Comencen la búsqueda la pedra de sal, descobreixen que la té el germà de Toni i que li l'ha venut a un cuidador del Centre d'Animals de Lo Blanc.

CAPÍTOL 7

El cuidador dels animals

PÀGINA 1. EL CAMÍ DE LO BLANC

CAPÍTOL 7

El cuidador dels animals

PÀGINA 2. ANIMALS CONEGUTS I PARAULES ANTIGUES

CAPÍTOL 7

El cuidador dels animals

PÀGINA 3. EL CUIDADOR I LA PEDRA

1

Bon dia. Soc Vicent de Crevillent, el cuidador

2

¿Usted compró una piedra de sal brillante en una joyería?

3

Sí, una piedra molt curiosa.

Em va semblar perfecta per decorar la zona dels animals marins.

4

És la meua pedra!

La necessite per tornar a casa.

5

La vaig deixar un moment per ací...

6

PEIXOS DE LA COSTA: LLUÇ, MABRE, ORADA

LLUÇ: Peix blanc, llarg argentat. Viu prop de la costa.

MABRE: Cos allargat i fort. Habita en fons de roca i arena.

ORADA: Platejada i delicada. Molt apreciada en la nostra cuina.

LLUÇ!
Eixe peix el conec.

7

LLUÇ és una paraula valenciana per a un peix molt apreciat.

PEIXOS DE LA COSTA: LLUÇ, MABRE, ORADA

LLUÇ: Peix blanc, llarg argentat. Viu prop de la costa.

MABRE: Cos allargat i fort. Habita en fons de roca i arena.

ORADA: Platejada i delicada. Molt apreciada en la nostra cuina.

8

PEIXOS DE LA COSTA: LLUÇ, MABRE, ORADA

MABRE: Cos allargat i fort. Habita en fons de roca i arena.

ORADA: Platejada i delicada. Molt apreciada en la nostra cuina.

I això és un mabre.

Mon pare en pescava de tant en tant.

9

Mabre... eso también lo he oído en Torrevieja.

PEIXOS DE LA COSTA: LLUÇ, MABRE, ORADA

LLUÇ: Peix blanc, llarg argentat. Viu prop de la costa.

MABRE: Cos allargat i fort. Habita en fons de roca i arena.

ORADA: Platejada i delicada. Molt apreciada en la nostra cuina.

10

Això és interessant...

Gavina, lluç i mabre: animals i peixos que continuen vius en la llengua.

CAPÍTOL 7 – El cuidador dels animals

PÀGINA 4

1

La pedra estava ací...

2

Però ara no la veig.

3

No pot ser... Sempre arribem tard.

4

Espereu... La portava damunt quan he eixit a dinar.

5

On ha dinat?

6

A un restaurant del Rabaloch que es un barri d'Oriola. Crec que l'he deixada allí

7

A quin restaurant?

8

Al restaurant "La Bajoca". Segur que el cambrer la va veure

9

Pues vamos a comer que estoy llampando

Estar llampant és una altra expressió valenciana

que usem per a dir que tenim fam

10

Xicon, no m'emboliques. Tambien se investiga mejor con el estómago lleno.

Encara seguim la pista.

FI DEL CAPÍTOL 7

Exercicis Capítol 7 - *El cuidador dels animals*

1. Abans de llegir: recordem els capítols anteriors. Llig la pàgina inicial de resum i respon:

- a) En quin any vivia Quino abans de viatjar en el temps? _____
- b) Què li va donar el seu iaio? _____
- c) Què va passar quan la bòria ho va cobrir tot? _____
- d) En quin any desperta Quino? _____
- e) Qui són Maria i Toni? _____
- f) Què descobreixen a la biblioteca sobre Toni? _____
- g) Qui té ara la pedra de sal, segons el joier? _____
- h) On han d'anar a buscar-la? _____

2. Resumeix el capítol 7 en 5 o 6 línies.

Explica per què Quino, Maria i Toni van al Centre d'Animals de Lo Blanc, qui els ajuda, quines paraules tradicionals apareixen i quina nova pista troben al final.

3. Opinió personal.

Quino diu que el Centre d'Animals és un lloc que entén “un poc”, perquè coneix molts animals del seu temps. Què creus que li resulta familiar? Què li sembla nou o estrany? Explica-ho amb exemples del capítol.

4. Reflexiona sobre aquesta frase:

“El topònim Lo Blanc conserva la memòria del paisatge.”

Què vol dir Maria? Creus que els noms dels llocs poden recordar com era abans un paisatge, encara que ara haja canviat molt?

5. Paraules de la Vega Baixa d'origen valencià.

Busca en el capítol aquestes paraules explica què signifiquen i escriu una oració:

Paraula	Significat	Oració
pujol		
gavina		
lluç		
mabre		
orada		
bajoca		
llampar (estar)		

6. Topònims de la Vega Baixa que apareixen en el capítol.

Topònim	On apareix en el capítol?	Possible significat o origen
Lo Blanc		
Vega Baixa		

Després respon: per què Quino diu que **Lo Blanc** en el seu temps era un terreny nu, sense arbres ni cultius?

7. Cognoms i noms relacionats amb el territori. En aquest capítol apareixen Laura Pujol i Vicent de Crevillent.

- a) Qui és Laura Pujol? _____
- b) Què significa **pujol** segons el capítol? _____
- c) Per què el cognom **Pujol** pot estar relacionat amb el paisatge? _____
- d) Qui és Vicent de Crevillent? _____
- e) Què ens indica l'expressió **de Crevillent** sobre l'origen d'una persona? _____
- f) Coneixes algun cognom que vinga d'un lloc, d'un paisatge o d'un ofici? Escribe-ne un. _____

8. Vertader o fals. Corregeix les frases falses.

- a) El capítol comença amb un resum dels sis capítols anteriors.
- b) El joier va dir que la pedra la tenia un home que treballava amb animals.
- c) Lo Blanc és una partida de la Vega Baixa.
- d) Quino diu que en el seu temps Lo Blanc era una zona plena d'edificis.
- e) Laura Pujol treballa a la recepció del Centre d'Animals.
- f) Maria explica que **pujol** significa una elevació menuda del terreny.
- g) Quino diu que les gavines seguien sempre les barques.
- h) Vicent de Crevillent diu que no ha comprat cap pedra.
- i) La pedra de sal estava decorant la zona dels animals marins.
- j) Al final del capítol, descobreixen que la pedra pot estar al restaurant La Bajoca.

9. Preguntes de comprensió. Respon amb frases completes.

- a) Per què van al Centre d'Animals de Lo Blanc? _____
- b) Què explica Quino sobre el nom **Lo Blanc**? _____
- c) Per què Quino fa amistat amb un ase o ruc? _____
- d) Què els diu Laura Pujol sobre Vicent, el cuidador? _____

e) Quines aus apareixen en el capítol? _____

f) Quins peixos de la costa apareixen al cartell? _____

g) Per què Vicent va comprar la pedra de sal? _____

h) On diu Vicent que pot haver deixat la pedra? _____

10. Imagina que eres Maria i escrius en la teua llibreta una entrada titulada:

Animals, paraules i paisatge

Has d'incloure:

- per què heu anat a Lo Blanc;
- què heu après sobre aquest topònim;
- quines paraules tradicionals han aparegut;
- què ha descobert Quino sobre els animals i els peixos actuals;
- quina nova pista teniu sobre la pedra de sal.

Extensió orientativa: 8-10 línies.

[illegible]

2

Els menjars

Tema 2: Els menjars

1. Vocabulari sobre el menjar

1.1. Utensilis de cuina

1. Esbrina de quin utensili de cuina es parla en cada definició:

Recipient amb ansa que utilitzem habitualment per a prendre cafè, te o llet:

Utensili amb forats que serveix per a separar un aliment sòlid del líquid:

Recipient ample i pla que serveix per a portar diversos plats, gots o tasses
ahora:

Recipient resistent on piquem alls, espècies o altres aliments amb una mà de morter:

Eina que utilitzem per a obrir llaunes de conserva:

Recipient menut que conté oli o vinagre i permet amanir els aliments:

Utensili format per dues fulles tallants que serveix per a tallar aliments o envasos:

Peça en forma de con que ajuda a passar líquids a una botella sense vessar-los:

2. Relaciona cada utensili amb la seua funció principal.

UTENSILI	FUNCIÓ
1. la cullera	A. servir te o infusions
2. el ganivet	B. cobrir i protegir la taula
3. el got	C. menjar sopa
4. la forquilla	D. cuinar aliments amb líquid
5. la cassola	E. beure aigua o suc
6. el colador	F. amanir amb oli o vinagre
7. la safata	G. tallar aliments
8. el setrill	H. transportar diversos plats o gots
9. la tetera	I. escórrer pasta o arròs
10. les estovalles	J. punxar i agafar aliments

3. Quin estri utilitzaries en cada situació? Escriu-ne un.

- Vols escórrer els macarrons després de bullir-los. → _____
- Has de tallar una barra de pa. → _____
- Vols servir una crema de verdures. → _____
- Has de triturar all i julivert. → _____
- Vols posar oli sobre una ensalada. → _____
- Has preparat una pizza i la vols portar a taula. → _____
- Vols prendre cafè amb llet. → _____
- Necessites obrir una llauna de tonyina. → _____
- Vols beure vi durant el dinar. → _____
- Has de posar la taula abans que arriben els convidats. → _____

4. Completa la taula amb el singular o el plural que falta.

SINGULAR	PLURAL
tassa	_____
_____	ampolles
ganivet	_____
_____	forquilles
tovalló	_____
safata	_____
_____	gots
cassola	_____
_____	plats
copa	_____

5. Completa amb l'article correcte: el / la / els / les / l'.

- a) ___ oli està damunt de la taula. g) ___ estovalles són netes.
b) ___ amanida porta tomaca i ceba. h) ___ ou està dins de la paella.
c) ___ entrepà és de pernil i formatge. i) ___ embut és al calaix de la cuina.
d) ___ arròs està molt calent. j) ___ culleres són al costat dels plats.
e) ___ iogurt és a la nevera. k) ___ ampolla de suc està oberta.
f) ___ aigua de la botella està freda. l) ___ forquilla que busques és ací.

6. Passa les oracions al plural o al singular, segons corresponga.

- a) La tassa és blanca. → _____
b) Els ganivets estan nets. → _____
c) L'ampolla és plena. → _____
d) Les safates són grans. → _____
e) El plat està calent. → _____
f) Les culleres són menudes. → _____
g) El tovalló és blau. → _____
h) Les cassoles són noves. → _____

1.2. Els menjars

EL DESDEJUNI

7. Completa amb el possessiu adequat. Fixa't en la persona indicada entre parèntesis.

el meu / la meua / els meus / les meues – el teu / la teua / els teus / les teues –
el seu / la seua / els seus / les seues – el nostre / la nostra / els nostres / les
nostres – el vostre / la vostra / els vostres / les vostres

- a) Jo sempre prenc el cafè en _____ tassa preferida. (jo)
b) Pere, has deixat _____ got al menjador. (tu)
c) Maria prepara _____ desdejuni abans d'anar a treballar. (ella)
d) Nosaltres hem comprat _____ cereals al supermercat. (nosaltres)
e) On teniu _____ tovallons? (vosaltres)
f) Els meus pares posen _____ tasses al costat de la cafetera. (ells)
g) Aquest entrepà és _____; el teu és aquell. (jo)
h) Vosaltres heu oblidat _____ botella d'aigua. (vosaltres)
i) La cuinera guarda _____ ganivets en aquest calaix. (ella)
j) Nosaltres posem _____ estovalles els diumenges. (nosaltres)

8. Classifica aquests aliments i begudes del desdèjuni en els dos grups.

cafè – llet – te – suc de fruita – galetes – cereals – fruita – entrepà – coca –
iogurt – pa – aigua

PER A MENJAR	PER A BEURE

9. Escriu cinc oracions sobre el teu desdèjuni o el d'una persona de la teua família. En cada oració usa un dia de la setmana, una hora i un aliment o una beguda.

EL DINAR

10. Completa les frases amb un verb en present i un aliment de la llista.

Pots repetir algun aliment.

arròs – pollastre – peix – ensalada – macarrons – carn – fesols – verdura –
fruita – pa

- a) Els dilluns jo _____ a les dues.
- b) La meua mare _____ amb verdura.
- c) Nosaltres _____ els diumenges.
- d) Tu _____ quan vas al restaurant?
- e) Els meus amics _____ després de treballar.
- f) El meu germà no _____ perquè no li agrada.

PER BERENAR

11. Escriu quatre frases sobre el berenar. En cada frase inclou un possessiu i una hora escrita en lletres.

Pots usar: fruita, entrepà, llet amb galetes, iogurt, suc, coca.

PER SOPAR

12. Completa el diàleg amb les paraules de la llista.

sopa – pizza – iogurt – truita – aigua – tinc – vols – preferisc – sopar – nevera –
forquilla – plat

- Aina: Què _____ menjar per _____?
- Marc: Hui _____ una cosa lleugera. Hi ha _____?
- Aina: Sí, n'hi ha a la _____. També tenim _____ i una _____ de creïlles.
- Marc: Doncs jo _____ la sopa i després un _____.
- Aina: Perfecte. Et porte un _____, una _____ i un got d'_____.

13. Classifica les paraules en tres grups: aliments, begudes i estris de cuina.

cassola · suc · fruita · galeta · pollastre · arròs · formatge · morter · embut · tetera · cullera · estovalles · safata · tassa · got · plat · ganivet · forquilla · tovalló · setrill · coca · entrepà · llet · pastís · gelat · fesols · creïlles · ensalada · iogurt · pernil · aigua · cafè · te · ampolla · copa · colador

ALIMENTS	BEGUDES	ESTRIS DE CUINA

14. On compraries aquests productes? Escriu una botiga adequada.

- a) una barra de pa → _____
- b) un quilo de carn → _____
- c) dos quilos de taronges → _____
- d) un lluç fresc → _____
- e) un pastís d'aniversari → _____
- f) tomaca, ceba i creïlles → _____
- g) iogurts i llet → _____
- h) pernil i embotit → _____

15. Completa amb el present d'indicatiu del verb MENJAR.

Jo _____ Tu _____ Ell/Ella _____ Nosaltres _____
 Vosaltres _____ Ells/Elles _____

- a) Jo _____ fruita cada matí.
- b) Tu _____ a casa o al treball?
- c) La meua germana _____ arròs amb pollastre.
- d) Nosaltres _____ ensalada abans del segon plat.
- e) Vosaltres _____ massa dolços.
- f) Els meus pares _____ peix dos dies a la setmana.
- g) Laia i Marta no _____ carn.

16. En cada oració hi ha un article incorrecte. Escriu l'article correcte.

- a) La oli és dins del setrill. → _____
- b) El amanida ja està preparada. → _____
- c) La entrepà és de formatge. → _____
- d) El aigua està massa freda. → _____
- e) La iogurt és de maduixa. → _____
- f) El ampolla és de vidre. → _____
- g) Els estovalla és blanca. → _____
- h) La ou està fregit. → _____
- i) El culleres són al calaix. → _____
- j) La embut serveix per a passar líquids. → _____

17. Observa la taula i escriu què menja cada persona.

	ANNA	PAU	MIREIA	JOAN	CARME
arròs	X		X		
sopa		X			X
peix	X			X	
pollastre			X		X
pizza		X			X
gelat		X		X	

- a) Anna menja _____
b) Pau menja _____
c) Mireia menja _____
d) Joan menja _____
e) Carme menja _____

18. Completa amb el plural o el singular que falta.

SINGULAR	PLURAL	SINGULAR	PLURAL
pollastre	_____	_____	pastissos
salsitxa	_____	ensalada	_____
_____	gelats	formatge	_____
peix	_____	_____	ous
ampolla	_____	forquilla	_____
_____	tasses	ganivet	_____

19. Classifica els aliments segons si normalment es mengen freds o calents. Després escriu quatre frases completes.

gelat – sopa – ensalada – pizza – arròs – iogurt – truita – macarrons – fruita
– pollastre – formatge – creïlles fregides

MENJARS FREDS	MENJARS CALENTS
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Exemple: La sopa és calenta. / Els gelats són freds.

20. Completa el text amb les paraules de la llista.

nevera – estovalles – towallons – setrill – safata – cassola – forquilles –
ampolla

Abans de dinar, Júlia posa les _____ sobre la taula i deixa un
_____ al costat de cada plat. Després porta les _____ i els
ganivets. Al centre posa el _____ amb oli i vinagre. Trau de la
_____ una _____ d'aigua i porta una _____ amb
el pa. Mentrestant, a la cuina hi ha una _____ amb sopa calenta.

21. Completa amb el present d'indicatiu del verb BEURE.

Jo _____ Tu _____ Ell/Ella _____ Nosaltres _____
Vosaltres _____ Ells/Elles _____

- a) Cada matí jo _____ un got de llet.
- b) Tu _____ prou aigua quan fa calor?
- c) El meu pare _____ cafè després de dinar.
- d) Nosaltres _____ suc de taronja els diumenges.
- e) Vosaltres no _____ begudes amb gas.
- f) Els xiquets _____ aigua durant el dinar.
- g) Maria i jo _____ te a la vesprada.

22. Tria l'adjectiu adequat i fes-lo concordar amb el nom.

dolç / dolça / dolços / dolces – salat / salada / salats / salades – fred / freda / freds / fredes – calent / calenta / calents / calentes

- a) El gelat és _____.
- b) La sopa està _____.
- c) Les creïlles fregides són _____.
- d) La llet de la nevera està _____.
- e) Els pastissos són _____.
- f) L'arròs acabat de fer està _____.
- g) La coca de xocolata és _____.
- h) Les ensalades solen menjar-se _____.
- i) El pernil és _____.
- j) Els macarrons acabats de cuinar estan _____.

23. Completa el diàleg amb la forma correcta de VOLER o PREFERIR.

Cambrera: Què _____ prendre de primer?
 Clienta: Jo _____ una ensalada. I tu, Marc?
 Marc: Jo _____ la sopa, perquè hui fa fred.
 Cambrera: De segon, _____ carn o peix?
 Clienta: Nosaltres _____ peix amb arròs.
 Marc: I de postres jo _____ fruita; no _____ gelat.
 Cambrera: Perfecte. I per a beure, què _____?
 Clienta: _____ una botella d'aigua per als dos.

24. Completa amb un possessiu adequat.

- a) Jo he posat _____ plat i _____ got a la taula. (jo)
- b) Pere, aquesta és _____ forquilla? (tu)
- c) La cuinera guarda _____ ganivets en un calaix especial. (ella)
- d) Nosaltres hem preparat _____ dinar abans de les dues. (nosaltres)
- e) On són _____ towallons? (vosaltres)
- f) Els clients han deixat _____ abrics a l'entrada. (ells)
- g) Marta porta _____ tassa de cafè a l'oficina. (ella)
- h) Vosaltres podeu posar _____ estovalles en aquesta taula. (vosaltres)

25. Llig el menú i contesta les preguntes.

RESTAURANT LA PLAÇA

PRIMER PLAT	SEGON PLAT	POSTRES
Ensalada valenciana	Pollastre amb creïlles	Fruita del temps
Sopa de verdures	Peix amb ensalada	Iogurt
Macarrons amb tomaca	Truita amb pa	Pastís de xocolata
Arròs amb fesols	Hamburguesa amb verdura	

Pa, una beguda i cafè inclosos. Preu: 14,90 €

- Quin és el nom del restaurant? _____
- Quants primers plats hi ha? _____
- Quin segon plat porta creïlles? _____
- Quin plat triaries si no vols menjar carn? _____
- Quines postres pots demanar? _____
- Què està inclòs en el preu? _____
- Escriu el teu menú complet: _____
- Quant costa el menú? _____

26. Escriu una pregunta adequada per a cada resposta.

- _____ ?
Per desdejunar prenc cafè amb llet i menge una torrada.
- _____ ?
Dine normalment a les dues i mitja.
- _____ ?
Per berenar menge fruita o un iogurt.
- _____ ?
Per sopar preferisc sopa o peix.
- _____ ?
Al restaurant vull aigua per a beure.

27. Crea un menú complet per a un restaurant. Escriu tres primers plats, tres segons plats, tres postres i dues begudes. Després posa-li un preu.

PRIMERS PLATS	SEGONS PLATS	POSTRES	BEGUDES
1. _____	1. _____	1. _____	1. _____
2. _____	2. _____	2. _____	2. _____
3. _____	3. _____	3. _____	_____

Nom del restaurant: _____

Preu del menú (escriu en lletra): _____

28. Escolta i escriu V (vertader) o F (fals) (Mòdul 3 Tema 02 Àudio 01).

- Les estovalles són de quadres i els tovallons estan plegats. ____
- Al centre hi ha el setrill i la sal. ____
- Tria: La copa és per a... A) aigua B) suc de taronja C) cafè
- Resposta breu: Quin recipient gran hi ha per a compartir els postres?

29. Comprensió escrita. Llig el text i contesta.

Dissabte al migdia, Clara convida dos amics a dinar a casa. Abans que arriben, posa unes estovalles clares sobre la taula i prepara tres plats, tres gots, tres forquilles, tres ganivets i tres tovallons. Al centre deixa el setrill, una botella d'aigua i una safata amb pa. A la cuina té una cassola amb sopa de verdures i una paella on prepara arròs amb pollastre. Per a l'ensalada utilitza tomaca, ceba i olives. Després guarda els ingredients que sobren a la nevera.

Quan arriben els amics, primer prenen la sopa. Després mengen l'arròs i l'ensalada. Un dels convidats no menja carn, així que Clara li prepara una truita. De postres tenen fruita i iogurt. Mentre arrepleguen la taula, un amic renta els plats i l'altre guarda els coberts al calaix. Clara diu que la pròxima vegada cuinaran tots junts.

- a) V/F. Clara prepara la taula per a tres persones. ____
- b) V/F. Al centre de la taula hi ha el setrill, una botella d'aigua i pa. ____
- c) V/F. El plat principal és peix amb arròs. ____
- d) Tria. Què cuina Clara en la cassola? A) sopa de verdures B) macarrons C) cafè
- e) Tria. Què prepara per al convidat que no menja carn?
A) pollastre B) truita C) pernil
- f) Quins ingredients porta l'ensalada? _____
- g) Què mengen de postres? _____
- h) Què fan després de dinar? _____

2. Gramàtica: les tres maneres d'expressar el passat

2.1. Pretèrit imperfet

El pretèrit imperfet s'utilitza per parlar d'hàbits, descripcions i accions que es repetien o estaven en procés en el passat. Els verbs regulars segueixen aquests models; la segona i la tercera conjugació coincideixen en aquest temps.

1a Conjugació	2a Conjugació	3a Conjugació
(jo) jug -ava	tem -ia	dorm -ia
(tu) -aves	-ies	-ies
(ell) -ava	-ia	-ia
(nos.) -àvem	-íem	-íem
(vos.) -àveu	-íeu	-íeu
(ells) -aven	-ien	-ien

Alguns verbs molt freqüents formen l'imperfet de manera irregular. Convindrà recordar especialment aquestes formes:

Ser	Fer	Dir	Veure	Dur
era	feia	deia	veia	duia
eres	feies	deies	veies	duies
era	feia	deia	veia	duia
érem	féiem	déiem	véiem	dúiem
éreu	féieu	déieu	véieu	dúieu
eren	feien	deien	veien	duien

*El verb creure també és irregular: creia, creies, creia, créiem, créieu, creien.

També hi ha verbs acabats en -ure que presenten formes pròpies en l'imperfet, com ara:

Beure	Viure	Escriure
bevia	vivia	escrivía
bevia	vivia	escrivies
bevia	vivia	escrivies
beviem	viuíem	escriuíem
beviu	viuíeu	escriuíeu
bevien	vivien	escrivien

30. Completa les frases amb el pretèrit imperfecte dels verbs entre parèntesis:

- Quan vivia amb els meus pares, jo _____ (sopar) a les nou.
- De jove, ma mare _____ (treballar) en una botiga.
- Els estius nosaltres _____ (anar) cada vesprada a la platja.
- Quan éreu estudiants, vosaltres _____ (llegir) molt.
- Abans Pere _____ (beure) café sense sucre.
- Cada dissabte els meus amics _____ (jugar) a pàdel.
- Quan feia bon oratge, jo _____ (eixir) a caminar.
- A l'escola, la professora sempre _____ (dir) el nostre nom.
- Quan érem menuts, nosaltres _____ (creure) en els Reis d'Orient.
- El meu avi _____ (dur) barret quasi tots els dies.
- Abans tu _____ (viure) més prop del treball.
- A aquella casa hi _____ (haver) un pati molt gran.
- Quan tornava de classe, ella _____ (fer) el sopar.
- Els diumenges la família _____ (menjar) junta.

- o) De xicotets, els meus cosins _____ (ser) molt tímids.
- p) Jo _____ (escriure) cartes quan no existia WhatsApp.
- q) Quan anàvem al poble, sempre _____ (veure) els mateixos veïns.
- r) Abans nosaltres _____ (comprar) al mercat.
- s) A l'hivern, mon pare _____ (encendre) la calefacció molt prompte.
- t) Quan treballaves de nit, _____ (dormir) de matí.

2.2. Pretèrit perfet perifràstic

El pretèrit perfet perifràstic expressa accions acabades dins d'un període de temps també acabat. Sol aparèixer amb expressions com ahir, anit, l'altre dia, la setmana passada o l'any passat.

En castellà equival habitualment a formes com canté, comí, fui o dormí.

Es forma amb el present del verb anar + l'infinitiu del verb principal:

vaig		Ahir vaig arribar prompte.
vas		Dissabte vas preparar el sopar.
va	+ INFINITIU	L'any passat va canviar de treball.
vam		Vam visitar Xàtiva a la primavera.
vau		Quan vau comprar el cotxe?
van		Anit van veure una pel·lícula.

31. Completa amb el pretèrit perfet perifràstic:

- a) Ahir jo _____ (anar) al mercat abans de treballar.
- b) Dissabte passat tu _____ (preparar) una paella per als amics.
- c) L'any passat nosaltres _____ (viatjar) en tren per Galícia.
- d) Anit ells _____ (veure) un documental molt interessant.
- e) Fa dos dies ella _____ (telefonar) a la seua germana.
- f) Diumenge passat vosaltres _____ (fer) una excursió a la serra.
- g) Ahir de matí el professor _____ (explicar) el tema nou.
- h) La setmana passada jo _____ (comprar) unes sabates noves.
- i) L'estiu passat els meus pares _____ (llogar) un apartament.
- j) Ahir tu _____ (dir) que arribaries a les huit.
- k) El mes passat nosaltres _____ (començar) un curs de cuina.
- l) Divendres passat Marta _____ (eixir) a sopar amb les companyes.
- m) Fa una setmana els alumnes _____ (entregar) el treball.
- n) L'any passat jo _____ (viure) tres mesos a Castelló.
- o) Ahir els meus veïns _____ (tindre) una avaria d'aigua.
- p) Despús-ahir vosaltres _____ (arribar) molt tard a casa.
- q) La nit passada el bebé _____ (dormir) huit hores seguides.
- r) Fa tres anys la meua germana _____ (canviar) de faena.
- s) L'altre dia nosaltres _____ (trobar) unes claus al carrer.
- t) Ahir de vesprada jo _____ (llegir) dos capítols del llibre.

2.3. Pretèrit indefinit

Utilitzem el pretèrit indefinit per expressar accions ja acabades dins d'un període de temps que encara considerem obert. És habitual amb marcadors com hui, esta setmana, este mes, enguany, adés o fa un moment.

Es forma amb el present del verb haver + el participi del verb principal:

he		Hui he esmorzat a casa.
has		Ja has acabat l'exercici?
ha	+ PARTICIPI	Esta setmana ha anat al metge.
hem		Enguany hem viatjat poc.
heu		Heu vist la nova aula?
han		Fa un moment han telefonat.

Per triar bé entre els tres temps, fixeu-vos sobretot en el marcador temporal i en el tipus d'acció:

Abans treballava prop de casa.

Ahir vaig treballar fins a les huit.

Hui he treballat des de casa.

L'imperfet presenta hàbits o situacions en curs; el perifràstic, fets acabats en un temps acabat; i l'indefinit, fets acabats dins d'un període encara obert.

32. Completa amb el pretèrit indefinit:

- Hui jo _____ (esmorzar) abans de les huit.
- Esta setmana tu _____ (anar) dues vegades al gimnàs.
- Enguany nosaltres _____ (fer) diversos cursos.
- Este mes ells _____ (visitar) tres pobles de la comarca.
- Fa un moment ella _____ (eixir) de la reunió.
- Hui vosaltres _____ (beure) molta aigua.
- Adés jo _____ (parlar) amb la directora.
- Esta setmana la direcció _____ (enviar) dos avisos.
- Enguany els meus amics _____ (començar) a estudiar valencià.
- Hui nosaltres _____ (tindre) una classe molt pràctica.
- Este mes jo _____ (llegir) una novel·la històrica.
- Fa un moment tu _____ (dir) que no tenies temps.
- Hui ella _____ (cuinar) arròs per a tota la família.
- Esta setmana nosaltres _____ (veure) dues pel·lícules.
- Enguany vosaltres _____ (viatjar) més que l'any passat.
- Adés els alumnes _____ (arribar) de l'excursió.
- Este mes la meua família _____ (gastar) menys en electricitat.
- Hui jo no _____ (poder) acabar tota la faena.
- Esta setmana el professor _____ (explicar) els tres temps de passat.
- Fa un moment ells _____ (telefonar) des de l'aeroport.

33. Tria la forma correcta segons el significat i el marcador temporal:

Ex. De menut sempre JUGAVA - VAIG JUGAR - HE JUGAT al carrer després de classe.

- a) Ahir a la nit VAM SOPAR - SOPÀVEM - HEM SOPAT en un restaurant nou.
- b) Esta setmana HE PARLAT - VAIG PARLAR - PARLAVA tres vegades amb la tutora.
- c) Quan vivíem al centre, ANÀVEM - VAM ANAR - HEM ANAT a peu a quasi tots els llocs.
- d) L'any passat JO VAIG CANVIAR - HE CANVIAT - CANVIAVA de cotxe.
- e) Hui ELLA HA ARRIBAT - VA ARRIBAR - ARRIBAVA més prompte que nosaltres.
- f) Mentre jo CUINAVA - VAIG CUINAR - HE CUINAT, els meus fills paraven taula.
- g) Fa dos dies VOSALTRES VAU VISITAR - HEU VISITAT - VISITÀVEU el museu.
- h) Enguany NOSALTRES HEM FET - VAM FER - FÉIEM més activitats fora de classe.

34. Completa els buits amb el pretèrit imperfecte i després subratlla els sis verbs en pretèrit perfect perifràstic que apareixen al final del text:

Els estius al poble

Quan jo _____ (SER) adolescent, la meua família _____ (PASSAR) quasi tots els estius en un poble menut de l'interior. Els matins mon pare _____ (ANAR) a comprar pa mentre ma mare _____ (PREPARAR) l'esmorzar. Els meus germans i jo _____ (DORMIR) fins més tard perquè no _____ (TINDRE) escola. Després, nosaltres _____ (EIXIR) al carrer i _____ (BUSCAR) els amics. Normalment _____ (JUGAR) a pilota, _____ (ANAR) en bicicleta o simplement _____ (PARLAR) a l'ombra d'un arbre. A migdia sempre _____ (FER) molta calor i el poble _____ (QUEDAR) quasi buit. A la vesprada, els veïns _____ (TRAURE) les cadires a la porta i tots _____ (CONTAR) històries. Un dissabte vam decidir anar fins a una font que hi havia a uns quants quilòmetres. Vam preparar entrepans, vam eixir molt prompte, vam arribar abans de migdia i, quan descansàvem al costat de l'aigua, va començar una tronada forta. Aquell dia encara el recorde perquè tots estàvem xopats, però ens ho vam passar molt bé.

35. Completa amb el pretèrit indefinit dels verbs entre parèntesis:

- a) Fa un moment Laia _____ (ARRIBAR) i ja _____ (DEIXAR) la motxilla a classe.
- b) Hui jo _____ (VEURE) el director dos vegades.

- c) Esta setmana nosaltres _____ (TENIR) tres reunions.
- d) Enguany els meus veïns _____ (OBRIR) una cafeteria.
- e) Adés tu _____ (FER) una pregunta molt interessant.
- f) Este mes jo _____ (LLEGIR) dos llibres i encara no he acabat el tercer.
- g) Hui els alumnes _____ (ENTENDRE) millor l'explicació.
- h) Esta setmana vosaltres _____ (PODER) practicar molt el valencià.

36. Completa amb el pretèrit perfet perifràstic dels verbs entre parèntesis:

- a) Dissabte passat Clara _____ (ANAR) al mercat municipal.
- b) L'any passat els meus cosins _____ (NÀIXER) amb pocs mesos de diferència.
- c) Fa uns dies tu i Pau _____ (VENIR) a dinar a casa.
- d) Ahir nosaltres _____ (VISITAR) una exposició de fotografia.
- e) Anit _____ (EMETRE) un programa interessant en la televisió.
- f) Despús-ahir _____ (PLOURE) durant tota la vesprada.
- g) La setmana passada jo _____ (VIATJAR) a València en autobús.
- h) L'estiu passat els meus amics _____ (TREBALLAR) en un hotel.
- i) El mes passat vosaltres _____ (COMPRAR) mobles per al menjador.

2.4. Exercicis de reforç i repàs

37. Escribe I (imperfet), P (perfet perifràstic) o IN (indefinit) segons el temps verbal que sol acompanyar cada expressió:

- 1. abans / cada setmana →
- 2. ahir / anit →
- 3. hui / fa un moment →
- 4. de menut / habitualment →
- 5. l'any passat / fa dos dies →
- 6. enguany / este mes →

38. Completa amb el temps de passat més adequat segons el marcador temporal:

- 1. Quan estudiava a Alacant, sempre (ANAR) en autobús.
- 2. Ahir (PERDRE) l'autobús i (ARRIBAR) tard.
- 3. Esta setmana (AGAFAR) el cotxe tres vegades.

4. Abans no (TINDRE) cotxe i
(CAMINAR) molt més.
5. Anit nosaltres (SOPAR) amb uns amics del barri.
6. Hui ja (PARLAR) amb el mecànic sobre l'avaria.

39. Transforma les frases al pretèrit perfet perifràstic seguint el model:

1. Hui compre el diari. → Ahir
2. Esta setmana telefone a Marta. → La setmana passada
3. Hui anem al mercat. → Dissabte passat
4. Este mes pague el rebut. → El mes passat
5. Hui vosaltres feu una excursió. → Ahir
6. Esta setmana ells envien els documents. → La setmana passada

40. Completa amb el pretèrit imperfecte:

1. Jo cuinava i (ESCOLTAR) la ràdio al mateix temps.
2. Tu treballaves al centre i (VIURE) als afores.
3. Ella sempre (DUR) una llibreta a la bossa.
4. Nosaltres (ANAR) al mercat tots els dissabtes.
5. Vosaltres (FER) esport després de classe.
6. Ells (BEURE) café mentre parlaven.
7. Jo (LLEGIR) abans de dormir.
8. Tu no (SABER) encara conduir.
9. La meua àvia (VIURE) prop de l'estació.
10. Nosaltres (VEURE) aquella sèrie cada setmana.
11. Els xiquets (JUGAR) al pati quan no plovia.

41. Completa amb imperfecte, pretèrit perfet perifràstic o pretèrit indefinit segons corresponga:

1. Quan era jove, jo (TREBALLAR) en una llibreria.
2. Esta setmana nosaltres (ESTUDIAR) molt per a l'examen.
3. Enguany encara no (PLOURE) prou.
4. L'estiu passat la meua germana (ANAR) de viatge a Portugal.
5. Ahir nosaltres (TREBALLAR) fins a les huit.

3. Comprensió Oral

39. Escolta l'àudio següent d'una conversa entre uns amics i contesta.

1. Quant de temps fa que Carles col·labora amb l'associació?

- A) Un mes.
- B) Sis mesos.
- C) Un any.
- D) Dos anys.
- E) Cinc anys.

2. Per què Empar dubta si podrà ajudar en l'associació?

- A) Perquè no li agraden els xiquets.
- B) Perquè no se li donen massa bé les manualitats.
- C) Perquè viu massa lluny.
- D) Perquè no coneix Carles.
- E) Perquè no li agrada treballar en grup.

3. Què considera Carles que és el més important per a ajudar els xiquets?

- A) Saber fer manualitats.
- B) Saber cantar.
- C) Estar amb ells i entretenir-los.
- D) Tindre experiència com a professor.
- E) Saber organitzar activitats esportives.

4. Quina activitat de l'associació agrada especialment a Empar?

- A) L'esport.
- B) El ball.
- C) El teatre.
- D) La música.
- E) Les manualitats.

5. Quantes vesprades a la setmana van a l'associació?

- A) Una.
- B) Dos.
- C) Tres.
- D) Quatre.
- E) Cinc.

6. Quin problema té Empar per a col·laborar regularment?

- A) No té diners.
- B) No té transport.
- C) No té molt de temps.
- D) No coneix els horaris.
- E) No li agrada l'associació.

7. Quina alternativa li proposa Carles si no pot anar moltes vesprades?

- A) Fer activitats des de casa.
- B) Donar diners per a comprar material.
- C) Buscar més voluntaris.
- D) Organitzar una excursió.
- E) Fer publicitat de l'associació.

8. Com preferix ajudar Empar?

- A) Donant només diners.
- B) Fent una aportació més activa.
- C) Preparant menjar.
- D) Organitzant activitats esportives.
- E) Treballant des de casa.

9. En què podria ajudar Empar per a preparar l'obra de Nadal?

- A) En la roba, la música o l'escenari.
- B) En la venda d'entrades.
- C) En la cuina.
- D) En el transport dels xiquets.
- E) En la redacció d'un llibre.

10. Què li proposa Carles al final de la conversa?

- A) Apuntar-se immediatament per tot l'any.
- B) Donar una quantitat de diners.
- C) Anar esta setmana a vore com treballen.
- D) Preparar sola l'obra de Nadal.
- E) Fer una reunió amb els pares.

(Exercici 2 (6'38'')) de l'examen d'A2 de juny de 2026: <https://jqcv.gva.es/va/nivell-a2>)

4. Comprensió Escrita

40. Llig el text següent i marca l'opció correcta. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta.

L'Stanbrook: l'últim vaixell cap a l'exili

A finals de març de 1939, la Guerra Civil Espanyola estava pràcticament acabada. Les tropes franquistes avançaven pels últims territoris republicans i milers de persones intentaven fugir per por de les represàlies. Moltes arribaren al port d'Alacant, amb l'esperança de trobar un vaixell que les portara fora d'Espanya.

El 28 de març, al port hi havia l'Stanbrook, un xicotet vaixell mercant britànic comandat pel capità gal·lès Archibald Dickson. El vaixell havia arribat per carregar mercaderies, però Dickson es trobà davant d'una situació desesperada: milers de persones esperaven al moll amb maletes, bosses i les poques possessions que havien pogut emportar-se.

El capità decidí canviar els seus plans i embarcar tantes persones com fora possible. L'Stanbrook no era un vaixell de passatgers i no estava preparat per transportar tanta gent. Tot i això, aproximadament 2.600 refugiats aconseguiren pujar-hi. Les bodegues, la coberta i qualsevol espai disponible quedaren plens de persones.

Aquella mateixa nit, l'Stanbrook abandonà el port d'Alacant amb destinació a Orà, una ciutat d'Algèria que en aquella època formava part de l'imperi colonial francès. El viatge va ser difícil. El vaixell navegava sobrecarregat, hi havia poc espai i molts passatgers no sabien què els esperaria quan arribaren a Àfrica.

Després d'unes hores de navegació pel Mediterrani, l'Stanbrook arribà a Orà. Però el final del viatge no significà immediatament la llibertat. Les autoritats franceses impediren inicialment que molts dels refugiats desembarcaren i alguns hagueren de romandre durant dies dins del vaixell. Posteriorment, molts republicans espanyols acabaren internats en camps i centres de refugiats al nord d'Àfrica.

Mentrestant, milers de persones que no havien aconseguit embarcar continuaven atrapades al port d'Alacant. Pocs dies després, la ciutat quedà sota control franquista i molts republicans van ser detinguts. Per això, l'eixida de l'Stanbrook s'ha convertit en un dels episodis més simbòlics de l'exili provocat per la Guerra Civil.

La història del capità Dickson també tingué un final tràgic. Uns mesos després començà la Segona Guerra Mundial i, el novembre de 1939, l'Stanbrook va ser enfonsat per un submarí alemany al mar del Nord. Dickson i tota la seua tripulació moriren.

Hui, Alacant recorda l'Stanbrook i el seu capità com a símbols d'aquelles persones que hagueren d'abandonar la seua terra. El seu últim viatge des d'Alacant mostra com, enmig d'una guerra i d'una derrota, la decisió d'una sola persona podia significar per a milers d'altres l'oportunitat d'escapar i començar una nova vida.

PREGUNTES DE COMPRENSIÓ:

1. Per què el port d'Alacant es va omplir de persones a finals de març de 1939?

- a) Perquè esperaven l'arribada de mercaderies.
- b) Perquè moltes persones buscaven una manera d'escapar de les conseqüències de la derrota republicana.
- c) Perquè s'hi celebrava el final de la guerra.
- d) Perquè el govern havia ordenat evacuar tota la ciutat.
- e) Perquè volien viatjar a França per motius comercials.

2. Què demostra la decisió del capità Dickson d'embarcar refugiats? Que...

- a) El seu objectiu principal era guanyar diners.
- b) Va posar una necessitat humana per davant del pla comercial inicial.
- c) Desconeixia completament la situació política.
- d) Havia rebut ordres del govern francès.
- e) El vaixell havia sigut construït per transportar passatgers.

3. Per què el viatge de l'Stanbrook era especialment arriscat?

- a) Perquè el vaixell navegava buit.
- b) Perquè transportava moltes més persones de les que podia acollir amb comoditat.
- c) Perquè no tenia cap capità.
- d) Perquè havia de creuar l'oceà Atlàntic.
- e) Perquè tots els passatgers eren mariners.

4. Què es pot deduir del fet que els refugiats no sabien què els esperava a Orà?

- a) Que el viatge era només turístic.
- b) Que fugir d'Espanya no significava necessàriament arribar a una situació segura i estable.
- c) Que tots tenien familiars esperant-los allí.
- d) Que les autoritats franceses els havien promès treball.
- e) Que coneixien perfectament les condicions d'arribada.

5. Per què l'arribada a Orà no va representar una llibertat immediata per a tots?

- a) Perquè el vaixell va tornar a Alacant.
- b) Perquè les autoritats franceses van posar límits al desembarcament i a la llibertat de moviment.
- c) Perquè els refugiats es negaven a baixar.
- d) Perquè Orà estava ocupada per tropes franquistes.
- e) Perquè no hi havia cap port a la ciutat.

6. Quina diferència principal hi havia entre els que pujaren a l'Stanbrook i els que es quedaren al port?

- a) Els primers tingueren una possibilitat real d'escapar, mentre que els altres quedaren exposats a la repressió posterior.
- b) Els primers eren tots estrangers i els altres no.
- c) Els primers tenien més diners.
- d) Els primers eren militars i els altres civils.
- e) Els primers viatjaven a França i els altres a Portugal.

7. Per què l'Stanbrook s'ha convertit en un símbol de l'exili republicà?

- a) Perquè va ser el vaixell més gran d'Europa.
- b) Perquè representa la fugida desesperada de milers de persones al final de la guerra.
- c) Perquè va participar en combats navals.
- d) Perquè va portar Franco a Alacant.
- e) Perquè va transportar aliments durant tota la guerra.

8. Què fa especialment significativa la figura d'Archibald Dickson?

- a) Que va ser president d'Espanya.
- b) Que una decisió individual va tindre conseqüències molt importants per a moltes persones.
- c) Que va construir personalment l'Stanbrook.
- d) Que era originari d'Alacant.
- e) Que va organitzar els camps de refugiats d'Algèria.

9. Quina idea es pot extraure del destí posterior del capità Dickson?

- a) Que després de la Guerra Civil va viure tranquil·lament molts anys.
- b) Que poc després d'ajudar els refugiats també va acabar sent víctima d'un altre conflicte europeu.
- c) Que va tornar a Alacant per repetir el viatge.
- d) Que va abandonar la navegació.
- e) Que va ser empresonat a Orà.

10. Quina frase resumeix millor el sentit general del text?

- a) La història d'un vaixell comercial que va tindre una avaria.
- b) La història d'una decisió arriscada que va donar una oportunitat d'escapar a milers de persones.
- c) La història d'un viatge turístic entre Alacant i Algèria.
- d) La història d'una batalla naval al Mediterrani.
- e) La història de la construcció del port d'Alacant.

5. Expressió escrita

41. Tria una d'aquestes opcions i fes una redacció de 120-140 paraules. La redacció ha de contindre: un verb en pretèrit imperfecte, un en pretèrit perfect perifràstic i un en pretèrit indefinit. Subratlla aquests elements i posa dos barres quan portes cent vint paraules. Tria una d'aquestes opcions:

- Recorda un viatge o una excursió que hages fet i que siga especial per a tu. Explica on vas anar, amb qui, com era el lloc i què vas fer allí. Conta també algun moment divertit o inesperat i explica per què recordes especialment aquella experiència.
- Fes una redacció sobre els canvis que hi ha hagut en la teua vida amb el pas del temps. Explica com era la teua vida fa uns anys, quines coses vas decidir canviar i quines experiències has viscut des d'aleshores. Digues també si penses que aquests canvis han sigut positius o negatius.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

6. Expressió Oral

42. Monòleg:

Tria un tema i parla entre 3 i 4 minuts

- Viatges i vacances: T'agrada viatjar? Amb quina freqüència ho fas? Prefereixes viatjar a soles, amb amics o amb la família? Quin ha sigut el viatge que més t'ha agradat? On vas anar i què vas visitar? Prefereixes la platja, la muntanya o les ciutats? Com organitzes normalment un viatge? Busques informació abans d'anar? Prefereixes hotel, apartament o càmping? Quins mitjans de transport utilitzes més? T'agrada provar el menjar dels llocs que visites? Quin país o ciutat t'agradaria conèixer? Per què? Penses que viatjar ajuda a conèixer altres cultures? Quins avantatges i inconvenients té viatjar?
- Tecnologia i xarxes socials: Utilitzes molt el telèfon mòbil? Quantes hores al dia? Per a què l'utilitzes principalment? Quines aplicacions fas servir més? Tens xarxes socials? Quines? Quins avantatges tenen? I quins inconvenients? Creus que passem massa temps davant de les pantalles? Podries passar una setmana sense mòbil? Com ha canviat la tecnologia la manera de comunicar-nos? Prefereixes parlar cara a cara o per missatges? Compres per Internet? És segur? Què penses de compartir fotografies i informació personal en les xarxes? Creus que la tecnologia facilita la vida? Hi ha alguna tecnologia que no t'agrada? Com imagines que seran els telèfons o els ordinadors d'ací a vint anys?

43. Diàleg:

En aquest exercici mantindràs una conversa amb un altre aspirant.

Tria un d'entre els dos possibles diàlegs:

- En una botiga de roba, el venedor o venedora atén un client.
 Persona A (client/a)
 Vosté necessita comprar roba per a una celebració pròxima. Busca una peça còmoda i de color fosc, però no vol gastar molts diners. No li agrada gens el color groc. Pregunte pels preus, les talles disponibles i les possibles ofertes de la botiga.
 Persona B (venedor/a)
 A vosté li queda molta roba de color groc i voldria vendre-la, per això té aquestes peces amb un descompte important. La resta de la roba només té descompte si el client compra dues peces o més.
- Dos amics han d'arribar a un acord sobre què faran junts el dissabte de vesprada.
 Persona A
 Vosté vol anar d'excursió i passar la vesprada a l'aire lliure.
 Persona B
 Vosté preferix anar al cinema i sopar després en un restaurant.

7. El valencià de la Vega Baixa: Quino el Salaret - Capítol 8

CAPÍTOL 8 El restaurant del Rabaloche PÀGINA 1 El Restaurant La Bajoca

CAPÍTOL 8 – El restaurant La Bajoca

PÀGINA 2

La carta i els menjars

1

Aquí tenéis la carta.

2

Teniu tots els menjars escrits?

3

Claro. Así eliges lo que quieres comer.

4

Pa, oli, sal, peix... Això sí que ho entenc.

5

També hi ha arròs amb verdures i peix.

6

Això porta safrà?

7

Mi abuela decía "safran". Decía que sin safran el arroz no sabía igual.

8

Safrà en valencià. En la parla tradicional de Torrevella pot aparèixer com "safran".

9

Pésols! També en mengeu?

10

En mi casa dicen "los pésoles". Pésol és la paraula valenciana. I ací s'ha conservat en plural: "pésoles".

CAPÍTOL 8 – El restaurant La Bajoca

PÀGINA 3

Sabors antics i coses modernes

CAPÍTOL 8 – El restaurant La Bajoca

PÀGINA 4

La pedra i l'Ajuntament

FI DEL CAPÍTOL 8

Exercicis Capítol 8 - *El restaurant La Bajoca*

1. Resumeix el capítol en 5 o 6 línies.

Explica per què Quino, Toni i Maria van al restaurant **La Bajoca**, què descobreixen sobre la pedra de sal, quines paraules tradicionals apareixen i cap a quin lloc han d'anar al final.

2. Opinió personal.

En aquest capítol, Quino descobreix menjars, begudes i costums actuals.

Què creus que li sorprén més: el restaurant ple de gent, la carta, el refresc, els menjars o que la pedra haja acabat a l'Ajuntament? Explica-ho.

3. Reflexiona sobre aquesta frase:

“Rabaloche és una deformació de l'expressió valenciana Raval Roig.”

Què vol dir Maria amb aquesta explicació? Creus que els noms dels barris poden canviar amb el temps i perdre el seu significat original?

4. Paraules de la Vega Baixa d'origen valencià.

Busca en el capítol aquestes paraules explica què signifiquen i escriu una oració:

Paraula	Significat	Oració
bajoca		
raval		
roig		
soler		
safrà / safran		
pésols		
rosegó / rosegón		
salmorra		
tonya		
embafar		

5. Topònims i noms de lloc que apareixen en el capítol.

Completa la taula:

Topònim o nom de lloc	On apareix en el capítol?	Possible significat o origen
Rabaloche / Raval Roig		
Restaurant La Bajoca		

6. Cognoms relacionats amb el territori.

En aquest capítol apareix el cambrer **Andrés Soler**.

- a) Qui és Andrés Soler? _____
- b) Per què Quino s'interessa pel cognom **Soler**? _____

- c) Segons el capítol, què és un **soler**? _____

- d) Què podria significar el cognom **Soler**? _____

- e) Per què alguns cognoms poden conservar informació sobre el paisatge o la vida antiga? _____

7. Vertader o fals. Corregeix les frases falses.

- a) El cuidador els havia dit que la pedra podia estar al restaurant La Bajoca.
- b) Quino coneix el barri del Rabaloché perquè té cosins allí.
- c) Maria explica que **bajoca** és una paraula valenciana que en castellà és “judía”.
- d) Quino diu que en el seu temps el barri es deia **Raval Roig**.
- e) El restaurant està buit i ningú menja.
- f) Quino entén paraules de la carta com **pa, oli, sal i peix**.
- g) Toni diu que sa iaia deia **safran**.
- h) Maria explica que **pésol** és una paraula valenciana conservada en plural com **pésols**.
- i) El cambrer diu que encara té la pedra guardada en la cuina.
- j) Al final, descobreixen que una dona de l'Ajuntament es va emportar la pedra.

8. Preguntes de comprensió. Respon amb frases completes.

- a) Per què van al restaurant La Bajoca? _____
- b) Què explica Quino sobre el nom **Raval Roig**? _____
- c) Què li crida l'atenció a Quino quan veu la carta? _____
- d) Quins menjars o ingredients reconeix Quino? _____
- e) Per què Quino pensa que el refresc està “enfadat”? _____
- f) Què és un **rosegó**? _____
- g) Què és la **salmorra**? _____
- h) Què els explica el cambrer sobre la pedra de sal? _____

10. Activitat final d'escriptura.

Imagina que eres Quino i escrius una nota en el teu pergamí després d'eixir del restaurant.

Has d'incloure:

- per què heu anat al restaurant;
- què has après sobre **Rabaloche / Raval Roig**;
- quines paraules de menjar t'han cridat l'atenció;
- què has menjat o tastat;
- què ha passat amb la pedra de sal;
- per què ara heu d'anar a l'Ajuntament.

Extensió orientativa: **8-10 línies**.

3

La Ciutat

Tema 3: La Ciutat

1. Vocabulari de la Ciutat

1.2. Exercicis sobre el Vocabulari de la Ciutat

1. Relaciona cada paraula amb la definició correcta.

a) ajuntament	1. Espai reservat perquè les persones caminen al costat del carrer.
b) vorera	2. Lloc on podem demanar informació o fer gestions municipals.
c) pas de vianants	3. Element que il·lumina el carrer quan es fa fosc.
d) fanal	4. Franja senyalitzada per travessar la calçada amb seguretat.
e) contenidor	5. Recipient gran on depositem residus.
f) aparador	6. Espai de vidre d'una botiga on s'exposen productes.
g) bústia	7. Caixa on deixem cartes i postals.
h) rotonda	8. Intersecció circular que ordena el trànsit.
i) biblioteca	9. Lloc públic on podem llegir o demanar llibres en préstec.
j) quiosc	10. Xicotet establiment on solen vendre premsa i revistes.

2. Completa les frases amb una paraula del requadre.

semàfor · aparcament · avinguda · biblioteca · fanal · parc infantil · quiosc ·
ajuntament · vorera · grafiti · font · restaurant

- Hem deixat el cotxe a l'_____ subterrani de la plaça.
- Quan el _____ està en roig, els cotxes s'han d'aturar.
- La nova _____ té dos carrils i molts arbres.
- Els xiquets juguen als gronxadors del _____.
- A la _____ municipal hi ha una sala d'estudi molt gran.
- A la nit, aquest _____ il·lumina tota la cantonada.
- He comprat el diari al _____ de davant de l'estació.
- Per a empadronar-te has d'anar a l'_____.
- Camina per la _____ i travessa pel pas de vianants.
- Han pintat un _____ molt acolorit en aquella paret.
- Ens hem assegut al costat de la _____ per descansar.
- Hem reservat taula en un _____ prop del teatre.

3. Troba l'intrús de cada sèrie i explica breument per què no pertany al grup.

- carrer – avinguda – carretera – forquilla → _____
- autobús – taxi – ambulància – nevera → _____
- biblioteca – ajuntament – hotel – genoll → _____
- fanal – semàfor – bústia – cullera → _____
- plaça – parc – jardí – camisa → _____
- vorera – pas de vianants – rotonda – iogurt → _____

4A. Escriu el femení de les professions següents. Indica “invariable” quan la forma és igual.

jardiner: _____ cambrer: _____ venedor: _____
 policia: _____ taxista: _____ recepcionista: _____
 director: _____ escombraire: _____ funcionari: _____

4B. Ordena les lletres i forma una paraula relacionada amb la ciutat.

a) VROERA → _____ b) QUSIOC → _____
 c) NAFAL → _____ d) BÚSAIT → _____
 e) ÀSEMFOR → _____ f) RAPACAMENT → _____

5. Llig les definicions i escriu la paraula adequada.

- a) Vehicle sanitari que trasllada persones malaltes o ferides: _____
- b) Lloc on podem dormir quan viatgem i paguem una habitació: _____
- c) Espai públic obert, normalment envoltat d'edificis: _____
- d) Lloc on comprem aliments frescos en diferents parades: _____
- e) Element del carrer on ens asseiem per descansar: _____
- f) Edifici o local on treballen persones i es fan tasques administratives: _____
- g) Paviment format per peces de pedra, sovint en carrers antics: _____
- h) Espai on circulen vehicles al voltant d'una illa central: _____

6. Escriu amb lletres els nombres següents. Fixa't en el gènere del nom que els acompanya.

231 places → _____
 242 fanals → _____
 1.582 finestres → _____
 3.721 arbres → _____

7. Completa amb l'article correcte: el / la / l' / els / les.

- a) ____ oficina de turisme està al costat de ____ ajuntament.
- b) ____ ambulància ha parat davant de ____ hospital.
- c) ____ arbres de ____ avinguda fan molta ombra.
- d) ____ semàfor de la cantonada no funciona.
- e) ____ autobusos passen per ____ estació cada quinze minuts.
- f) ____ aparador d'aquella botiga és molt original.
- g) ____ hotel té una entrada molt ampla.
- h) ____ places del barri estan plenes de gent.
- i) ____ bústia és al costat de ____ oficina de correus.
- j) ____ fanals del passeig s'encenen a les huit.

8. Corregeix les frases. Para atenció a l'article, el gènere, el nombre, l'adjectiu i els possessius.

- a) El avinguda és molt ampla. _____
- b) La semàfor està espatlat. _____
- c) Les fanal del carrer són nous. _____
- d) Un ambulància ha arribat ràpid. _____
- e) El meua oficina està prop del mercat. _____
- f) Els seua cotxes són a l'aparcament. _____
- g) La banc de la plaça està ocupada. _____
- h) Els arbres del parc és molt alts. _____
- i) Les meu finestres donen a l'avinguda. _____
- j) El plaça principal està plena. _____
- k) La edifici té quatre balcons grans. _____
- l) Els nostra carrers són tranquils. _____
- m) Les bústia roges estan al costat del quiosc. _____
- n) El seu vorera és molt estreta. _____

9. Completa amb el possessiu adequat.

- a) Jo deixo la bicicleta davant de _____ edifici.
- b) Tu esperes l'autobús a _____ parada habitual.
- c) Marta treballa a _____ oficina del centre.
- d) Nosaltres passejarem per _____ barri després de sopar.
- e) Vosaltres heu aparcat _____ motos prop de la plaça.
- f) Els veïns han decorat _____ balcons amb flors.
- g) Jo veig l'ajuntament des de _____ finestra.
- h) Tu has perdut _____ targeta de transport.
- i) Nosaltres coneixem molt bé _____ carrers.
- j) Els comerciants netegen _____ aparadors cada matí.

10. Completa amb la forma correcta del present d'indicatiu.

- a) Jo _____ (viure) en un carrer prop de l'estació.
- b) Nosaltres _____ (anar) al mercat els dissabtes.
- c) La policia _____ (vigilar) el trànsit a la rotonda.
- d) Tu _____ (esperar) el taxi davant de l'hotel.
- e) Els autobusos _____ (passar) cada vint minuts.
- f) Vosaltres _____ (treballar) en unes oficines noves.
- g) El fanal _____ (il·luminar) el pas de vianants.
- h) Jo _____ (eixir) de la biblioteca a les huit.
- i) Els turistes _____ (buscar) l'oficina d'informació.
- j) Ella _____ (agafar) el metro per anar al centre.
- k) Nosaltres _____ (veure) la cúpula des de la plaça.
- l) Tu _____ (tindre) una parada d'autobús molt prop de casa.

11. Escriu el plural (o el singular si ja està en plural) i indica com s'ha format.

1. hotel → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
2. quioscos → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
3. autobús → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
4. bústia → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
5. edificis → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
6. fanal → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
7. grafiti → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
8. llambordes → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
9. plaça → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
10. aparadors → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
11. carrer → _____ (-s / -es / -os / altra forma)
12. semàfors → _____ (-s / -es / -os / altra forma)

12. Tria el temps verbal més adequat i conjuga el verb: present, pretèrit imperfet, pretèrit perfet perifràstic o pretèrit indefinit.

- a) Ara jo _____ (viure) prop del centre, però abans _____ (viure) als afores.
- b) Ahir nosaltres _____ (anar) a l'ajuntament a fer un tràmit.
- c) Aquest matí el bus _____ (arribar) amb deu minuts de retard.
- d) Quan era menut, sempre _____ (jugar) en aquell parc infantil.
- e) La setmana passada els operaris _____ (canviar) tres fanals.
- f) Hui ja _____ (passar) dues ambulàncies per aquesta avinguda.
- g) Abans aquesta plaça _____ (estar) plena de cotxes; ara és per a vianants.
- h) Enguany l'ajuntament _____ (obrir) una biblioteca nova.
- i) Anit nosaltres _____ (sopar) en un restaurant del centre.
- j) Normalment els comerços _____ (tancar) a les huit.

13. Comprensió oral. Sent l'àudio i contesta (Mòdul 3 Tema 03 Audio 01).

- a) A quina hora obri el quiosc? A) 7:30 B) 8:00 C) 8:15
- b) Quants autobusos passen a les 8:00? A) 1 B) 2 C) 3
- c) On espera el taxi? A) a l'avinguda B) a la plaça C) a l'ajuntament

14. De les notes al text. Escriu un paràgraf de 70-90 paraules.

Situació: has d'anar al centre a fer una gestió. Utilitza totes les dades següents:

"dimarts – 10:15 – oficina municipal – renovar una targeta – autobús amb retard – baixe a la plaça – vaig a peu cinc minuts – torne en taxi"

15. Observa la imatge d'una plaça i escriu almenys 15 elements de la ciutat que hi apareguen.

Després, escriu tres frases completes utilitzant algunes de les paraules.

1. _____	2. _____	3. _____
4. _____	5. _____	6. _____
7. _____	8. _____	9. _____
10. _____	11. _____	12. _____
13. _____	14. _____	15. _____

Frases:

16. Completa les frases amb les paraules del requadre. Cada paraula s'utilitza una sola vegada.

aparcament · font · plaça · fanals · biblioteca · grafitis · intersecció · senyalització · arbres · flors · cúpula · districte · vial · rotonda · zoològic · Junta Municipal · llambordes · safareig públic

- a) Hem aparcat el cotxe en un _____ pròxim a l'hospital.
 b) La _____ de la plaça té aigua potable.
 c) La gent es reuneix a la _____ major durant les festes.

- d) Els _____ s'encenen automàticament quan es fa fosc.
- e) A la _____ pots demanar llibres en préstec.
- f) Alguns _____ del barri s'han convertit en obres d'art urbà.
- g) En aquesta _____ conflueixen quatre carrers.
- h) Una bona _____ ajuda els conductors i els vianants a orientar-se.
- i) Els _____ del passeig donen ombra durant l'estiu.
- j) Han plantat _____ de molts colors al jardí municipal.
- k) La _____ de l'edifici es veu des de lluny.
- l) Aquest barri pertany al mateix _____ administratiu.
- m) El nou _____ per a bicicletes connecta el centre amb l'estació.
- n) A la _____ has de ceder el pas als vehicles que ja circulen dins.
- o) El _____ té una zona dedicada als animals africans.
- p) La _____ del barri es reuneix una vegada al mes.
- q) El carrer antic conserva les _____ originals.
- r) Antigament la gent anava al _____ a llavar la roba.

17. Completa amb la forma correcta del verb entre parèntesis. Fixa't en el marcadore temporal.

- a) Cada matí jo _____ (caminar) fins a l'estació.
- b) Quan vivia al centre, _____ (anar) a peu a la faena.
- c) Ahir nosaltres _____ (agafar) l'autobús de les nou.
- d) Aquest matí ja _____ (passar) per la biblioteca.
- e) De menut, el meu carrer _____ (tindre) molt poc trànsit.
- f) Dissabte passat els veïns _____ (celebrar) una festa a la plaça.
- g) Hui l'ajuntament _____ (obrir) una oficina nova.
- h) Abans els fanals no _____ (il·luminar) tant com ara.
- i) Anit jo _____ (tornar) a casa en taxi.
- j) Normalment vosaltres _____ (esperar) l'autobús en aquesta parada.
- k) Enguany nosaltres _____ (visitar) tres museus de la ciutat.
- l) Quan estudiava, sempre _____ (llegir) a la biblioteca municipal.

18. Llig les endevinalles i escriu l'element de la ciutat.

- 1. Tinc llums de tres colors i ordene el trànsit. Què soc? → _____
- 2. Estic al costat de la calçada i per mi caminen els vianants. Què soc? → _____
- 3. De nit done llum al carrer i de dia normalment estic apagat. Què soc? → _____
- 4. Tinc llibres, taules i silenci; pots estudiar dins de mi. Què soc? → _____
- 5. Recorrec la ciutat, porte molts passatgers i pare en parades. Què soc? → _____
- 6. Tinc bancs, arbres i sovint una font; la gent hi passeja. Què soc? → _____
- 7. Guarde cartes fins que les arreblega el servei postal. Què soc? → _____
- 8. Mostre productes darrere d'un vidre per atraure clients. Què soc? → _____

19. Completa amb el possessiu correcte segons la persona indicada.

- a) Aquesta és _____ parada d'autobús. (de nosaltres)
- b) Jo deixo la moto en _____ aparcament habitual. (de mi)
- c) Els comerciants decoren _____ aparadors per Nadal. (d'ells)
- d) Tu veus l'avinguda des de _____ balcó. (de tu)
- e) Marta treballa en _____ oficina fins a les tres. (d'ella)
- f) Vosaltres coneixeu bé _____ districte. (de vosaltres)
- g) Nosaltres hem canviat _____ ruta per arribar al centre. (de nosaltres)
- h) Jo espere els amics al costat de _____ quiosc preferit. (de mi)
- i) Els veïns volen arreglar _____ plaça. (d'ells)
- j) Tu has deixat _____ bicicleta davant de la biblioteca. (de tu)

20. Joc de rols: Demanar i donar indicacions per la ciutat.

En parelles, trieu una situació i parleu durant 2-3 minuts.

PERSONA A: eres un visitant. Pregunta com arribar a un lloc, quant es tarda i quin transport pots utilitzar.

PERSONA B: coneixes bé la ciutat. Dona indicacions clares utilitzant expressions com: gira a la dreta, gira a l'esquerra, continua recte, travessa el pas de vianants, està al costat de, està davant de, està entre...

Situacions:

- De l'estació a l'ajuntament.
 - De la biblioteca a l'hospital.
 - De l'hotel al mercat.
 - De la plaça al parc infantil.
 - De l'aparcament al restaurant.
- Al final, canvieu els papers.

21. Definicions ràpides per equips.

Formeu equips. Una persona descriu una paraula sense dir-la i la resta ha d'endevinar-la. Teniu 45 segons per paraula. Guanyeu un punt per cada resposta correcta.

Paraules: semàfor · ambulància · vorera · hotel · fanal · aparador · rotonda
· bústia · biblioteca · quiosc · ajuntament · aparcament · plaça · parc infantil · taxi · contenidor

Pistes útils: "És un lloc on...", "Serveix per a...", "Normalment està...", "La gent l'utilitza per a...", "Té..."

Després, escriu quatre definicions completes de paraules que hages utilitzat:

22. Completa amb la forma correcta del verb ANAR. Fixa't en el temps verbal.

- a) Cada dia jo _____ a treballar amb autobús. (present)
- b) Tu _____ a la biblioteca els dimarts. (present)
- c) Ahir Maria _____ a l'ajuntament. (pretèrit perfet perifràstic)

- d) La setmana passada nosaltres _____ al zoològic. (pretèrit perfet perifràstic)
- e) Quan era jove, mon pare _____ a peu a la faena. (pretèrit imperfet)
- f) De menuts, vosaltres _____ al parc cada vesprada. (pretèrit imperfet)
- g) Aquest matí jo _____ al mercat. (pretèrit indefinit)
- h) Enguany ells _____ diverses vegades al museu. (pretèrit indefinit)
- i) Ara nosaltres _____ cap a l'estació. (present)
- j) Anit els meus amics _____ a sopar al centre. (pretèrit perfet perifràstic)

23. Observa la taula i escriu frases completes sobre els carrers.

Carrers	Fanals	Bancs	Semàfors	Passos de vianants	Papereres
Marina	2	2	1	2	1
Llevant	4	1	2	3	2
Mercat	1	3	1	2	3
Estació	3	0	2	1	2
Olivera	2	2	0	2	1

Exemple: Al carrer Marina hi ha dos fanals, dos bancs, un semàfor, dos passos de vianants i una paperera.

- Al carrer Llevant

- Al carrer Mercat

- Al carrer Estació

- Al carrer Olivera

24. Relaciona cada situació amb l'element de la ciutat adequat.

1. Està en verd i podem travessar o continuar.	A. biblioteca
2. Necessite enviar una postal.	B. banc
3. Estic cansat i vull seure al parc.	C. aparcament
4. És de nit i necessitem llum al carrer.	D. fanal
5. Vull tirar una bossa de residus.	E. parc infantil
6. Els xiquets volen jugar als gronxadors.	F. bústia
7. Vull llegir un llibre sense comprar-lo.	G. semàfor
8. Necessite aparcar el cotxe.	H. contenidor

Respostes: 1.____ 2.____ 3.____ 4.____ 5.____ 6.____ 7.____ 8.____

Finalment, escriu dues frases noves amb dos elements de l'exercici:

2. Gramàtica: Pronoms febles: l'Objecte Directe (OD)

2.1. Què són els pronoms febles

Els pronoms febles són paraules curtes que van junt al verb i serveixen per evitar repetir complements que ja coneixem.

Fixeu-vos en aquests exemples:

Clara compra el pa cada matí. Clara el compra cada matí.

Necessite unes cadires. En necessite unes.

El cambrer porta les begudes. El cambrer les porta.

2.2. Definició de l'OD

L'objecte directe (OD) és el complement que rep directament l'acció del verb.

Per localitzar-lo, podem preguntar al verb: *Quina cosa?*

La resposta a aquesta pregunta és l'OD. Per exemple:

Laia prepara el sopar. Quina cosa prepara? El sopar.

Has comprat tres entrades. Quina cosa has comprat? Tres entrades.

El meu veí té una moto. Quina cosa té? Una moto.

2.3. Tipus d'OD i la seua substitució per pronoms febles

Hi ha tres tipus d'OD: determinats, indeterminats i neutres. En aquest tema treballarem els dos primers; els neutres els estudiarem més avant.

1) OD determinat.

- Quan és determinat? Normalment, quan l'OD va introduït per:

a) un article determinat: *el / la / els / les*

b) un demostratiu: *este / eixe / aquell*

c) un possessiu: *el meu / la teua / els seus...*

- Com es substitueix? Amb els pronoms *el / la / els / les*, segons el gènere i el nombre.

- Exemples:

Clara prepara la motxilla. Clara la prepara.

Toni neteja aquells vidres. Toni els neteja.

Porte les teues claus. Les porte.

2) OD indeterminat.

- Quan és indeterminat? Quan l'OD va introduït:

a) per un article indeterminat: *un / una / uns / unes*

b) per un quantificador: *pocs, molts, alguns, dos, quatre...*

c) o quan apareix sense article ni cap altra marca.

- Com es substitueix? Amb el pronom *en / ne / n' / 'n*

- Si hi ha una quantitat, la mantenim en l'oració: tres pomes → *en* compre tres.

- Exemples:

Compre tres pomes. En compre tres.

Necessite una cadira. En necessite una.

Venem pa cada matí. En venem cada matí.

2.4. Exercicis Pronoms febles

26. Substitueix els Objectes Directes Determinats destacats en negreta pels pronoms febles adients.

1. Clara prepara la motxilla abans d'eixir.
2. Visitarem aquell museu demà.
3. El cambrer porta els cafés.
4. Sempre tanque la finestra.
5. El tècnic revisa eixe ordinador.
6. Ma mare compra les entrades.
7. El gos busca aquella pilota.
8. Necessitem els documents.
9. Jo llig aquest missatge.
10. El meu germà neteja la bicicleta.

27. Substitueix els Objectes Directes Indeterminats destacats en negreta per en. Mantén la quantitat quan calga.

1. Necessite un carregador.
2. Ahir vaig comprar dues botelles.
3. A la fruiteria venen maduixes.
4. Marta prepara unes ensalades.
5. El taller té moltes bicicletes.
6. Portarem tres cadires.
7. Vols un café?
8. He agafat alguns llibres.
9. Els dissabtes comprem pa.
10. Aquest matí he fet quatre telefonades.

28. Localitza l'OD, indica si és determinat (D) o indeterminat (I) i substitueix-lo pel pronom adequat:

a) La meua germana prepara el desdèjuni cada matí.

b) Hem comprat tres bitllets per al tren.

c) La dependenta mostra aquella jaqueta blava.

d) Vull una botella d'aigua.

e) Els veïns han pintat les portes del garatge.

f) El restaurant serveix arròs els diumenges.

g) Demà portaré els papers a l'oficina.

h) Necessitem dos voluntaris per a l'activitat.

i) Laura ha trobat unes claus al carrer.

j) Sempre escolte la ràdio al cotxe.

k) A l'estiu mengem molta fruita.

l) El professor corregirà aquests exercicis demà.

m) Tenen un apartament prop de la platja.

n) La botiga ven productes ecològics.

o) Aquest matí he netejat els vidres.

p) Vam comprar quatre entrades per al teatre.

q) El xiquet dibuixa la casa de la seua àvia.

r) Jo porte alguns documents a la motxilla.

2.2. Exercicis de repàs i reforç

REPASSEM L'OBJECTE DIRECTE DETERMINAT I INDETERMINAT

29. Completa els diàlegs amb el pronom feble que corresponga (el, la, els, les, en). Si hi ha una quantitat, conserva-la:

1. —Tens el paraigua? —Sí, _____ tinc al cotxe.
2. —Quantes pomes compres? —_____ compre sis.
3. —Visites la biblioteca sovint? —Sí, _____ visite cada setmana.
4. —Necessites dos bolígrafs? —Sí, _____ necessite dos.
5. —Portes els documents? —Sí, _____ porte a la carpeta.
6. —Vols café després de dinar? —Sí, _____ vull una tassa.
7. —Coneixes eixe restaurant? —Sí, _____ conec.
8. —Quantes entrades necessiteu? —_____ necessitem quatre.
9. —Compreu pa cada dia? —Sí, _____ comprem al forn del barri.
10. —Mires les notícies de nit? —Sí, _____ mire després de sopar.
11. —Tens una bicicleta? —Sí, _____ tinc una.
12. —Vens aquestes revistes? —Sí, _____ venc.
13. —Has vist la pel·lícula nova? —Sí, _____ vaig veure ahir.
14. —Quants llibres has comprat? —_____ he comprat tres.
15. —Portes la jaqueta? —Sí, _____ porte perquè fa fred.
16. —Tens germans? —Sí, _____ tinc dos.
17. —Coneixes aquestes professores? —Sí, _____ conec de l'escola.
18. —Vols una galeta? —Sí, _____ vull una.
19. —Has preparat el sopar? —Sí, ja _____ he preparat.
20. —Quantes botelles d'aigua necessitem? —_____ necessitem cinc.
21. —Has comprat fruita? —Sí, _____ he comprat al mercat.
22. —Llegiu aquests llibres a classe? —Sí, _____ llegim este trimestre.
23. —Tens una mascota? —Sí, _____ tinc una.
24. —Has netejat les finestres? —Sí, _____ he netejat este matí.

3. Comprensió Oral

30. Escolta l'àudio següent i marca l'opció correcta. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta.

1. Quanta aigua es pot consumir per cada text de 100 paraules generat amb ChatGPT?

- A) 0,1 litres.
- B) 0,2 litres.
- C) 0,5 litres.
- D) 1 litre.
- E) 4 litres.

2. A què equival aproximadament el consum d'aigua d'un text de 100 paraules?

- A) A 5 peretes led enceses durant 1 h.
- B) A 10 peretes led enceses durant 1 h.
- C) A 14 peretes led enceses durant 1 h.
- D) A 20 peretes led enceses durant 1 h.
- E) A 30 peretes led enceses durant 1 h.

3. Quanta aigua consumix aproximadament una imatge generada per IA, segons el text?

- A) 0,5 litres.
- B) 2 litres.
- C) 4 litres.
- D) 10 litres.
- E) 30 litres.

4. Quina institució apareix relacionada amb l'estudi sobre el consum d'aigua de les imatges generades per IA?

- A) La Universitat de València.
- B) La Universitat de Califòrnia.
- C) La Universitat d'Alacant.
- D) La Universitat de Cambridge.
- E) La Universitat de Tòquio.

5. Quants litres d'aigua es calcula que va consumir la moda d'imatges amb estil Ghibli en una setmana?

- A) 21 milions de litres.
- B) 100 milions de litres.
- C) 150 milions de litres.
- D) 216 milions de litres.
- E) 500 milions de litres.

6. Quanta aigua podrien consumir els vídeos generats amb IA per cada minut, segons alguns experts?

- A) Uns 4 litres.
- B) Uns 10 litres.
- C) Uns 20 litres.
- D) Uns 30 litres.
- E) Uns 50 litres.

7. Per què els centres de dades necessiten sistemes de refrigeració?

- A) Perquè els servidors es calfen molt.
- B) Perquè l'aigua millora la connexió a internet.
- C) Perquè els servidors funcionen millor en espais humits.
- D) Perquè cal netejar els ordinadors cada dia.
- E) Perquè els centres de dades estan sempre en zones càlides.

8. Per a què s'utilitza aigua potable en els sistemes de refrigeració?

- A) Per a generar electricitat directament.
- B) Per a evitar que es corroïsquen els xips.
- C) Per a fabricar les pantalles dels ordinadors.
- D) Per a netejar els edificis.
- E) Per a alimentar els treballadors.

9. Quin consum global d'aigua relacionat amb la IA es preveu per a l'any 2027?

- A) 500 milions de metres cúbics.
- B) 1.000 milions de metres cúbics.
- C) 2.500 milions de metres cúbics.
- D) 5.000 milions de metres cúbics.
- E) 10.000 milions de metres cúbics.

10. En quins dos països es concentra gran part de la capacitat global dels centres de dades?

- A) França i Alemanya.
- B) Japó i Corea del Sud.
- C) Estats Units i Xina.
- D) Canadà i Mèxic.
- E) Índia i Brasil.

4. Comprensió Escrita

31. Llig el text següent i marca l'opció correcta. Només hi ha una resposta correcta per a cada pregunta:

Podem enamorar-nos d'una intel·ligència artificial?

Cada vegada més persones utilitzen sistemes d'intel·ligència artificial no només per buscar informació o treballar, sinó també per conversar. Alguns xatbots poden recordar preferències, preguntar com ha anat el dia, donar suport quan una persona està trista i adaptar progressivament la seua manera de parlar. Quan estes converses es repetixen durant mesos, pot aparéixer una relació emocional molt intensa.

De fet, ja hi ha persones que afirmen haver-se enamorat d'una intel·ligència artificial. Al Japó, l'any 2025, una dona anomenada Yurina Noguchi va celebrar una boda simbòlica amb un personatge d'IA que ella mateixa havia personalitzat. Arribaven a intercanviar desenes de missatges cada dia i ella explicava que la relació havia començat simplement perquè volia algú amb qui parlar. El matrimoni no tenia validesa legal, però per a ella els sentiments eren reals.

No és un cas completament aïllat. En diversos països han aparegut persones que consideren un xatbot com una parella sentimental. Algunes expliquen que valoren que la IA estiga sempre disponible, les escolte sense jutjar-les i adapte les respostes a la seua personalitat.

Però ací apareix una diferència important. Que una persona puga enamorar-se d'una IA no significa necessàriament que la IA també estiga enamorada. Quan un sistema escriu "l'estime" o diu que et troba a faltar, genera una resposta a partir de dades, instruccions i converses anteriors. Actualment no hi ha proves que una intel·ligència artificial tinga consciència o experimente sentiments com una persona.

Això no fa que les emocions de l'usuari siguen falses. Una persona pot sentir alegria, afecte, gelosia o tristesa davant del que diu una màquina, de la mateixa manera que podem emocionar-nos amb una novel·la o una pel·lícula sabent que els personatges no existixen. La diferència és que una IA pot respondre directament i adaptar-se a nosaltres, cosa que pot fer que la relació semble molt més real.

També hi ha riscos. Si una persona arriba a dependre massa d'una parella artificial que sempre està disponible i evita els conflictes, podria resultar-li més difícil mantindre relacions humanes, on les altres persones tenen necessitats i opinions pròpies. A més, l'empresa propietària del sistema podria modificar-lo, cobrar pel servei o fins i tot eliminar-lo.

Però també hi ha qui defensa que estes relacions poden oferir companyia a persones que se senten soles o que tenen dificultats per relacionar-se. Potser en el futur serà habitual combinar relacions humanes amb noves formes de companyia digital.

Per això, la gran pregunta no és només si una persona pot enamorar-se d'una intel·ligència artificial —sabem que això ja ocorre—, sinó una altra de molt més difícil: si una màquina aprén perfectament a comportar-se com algú enamorat, ¿podem dir que sent amor o simplement ha après a representar-lo?

1. Per què una persona podria arribar a sentir afecte per una intel·ligència artificial?

- a) Perquè la IA té necessàriament sentiments humans.
- b) Perquè pot oferir atenció constant i adaptar-se a la persona.
- c) Perquè substitueix completament les relacions humanes.
- d) Perquè sempre diu la veritat.
- e) Perquè té una vida pròpia.

2. Què demostra el cas de Yurina Noguchi?

- a) Que les bodes amb IA són legals al Japó.
- b) Que totes les relacions amb IA són duradores.
- c) Que una persona pot viure una relació emocional com a real encara que l'altra part siga artificial.
- d) Que la IA pot sentir amor.
- e) Que els governs japonesos fomenten este tipus de relacions.

3. Per què el text diferencia entre enamorar-se d'una IA i que la IA s'enamore?

- a) Perquè una cosa depèn dels sentiments humans i l'altra de si la màquina té consciència real.
- b) Perquè les IA no poden parlar.
- c) Perquè només les persones joves poden enamorar-se.
- d) Perquè l'amor només existix en persona.
- e) Perquè totes les IA estan programades igual.

4. Què es pot deduir quan una IA diu "t'estime"?

- a) Que sent exactament el mateix que una persona.
- b) Que ha creat una emoció nova.
- c) Que la seua resposta pot ser convincent sense demostrar que tinga sentiments.
- d) Que sempre està mentint.
- e) Que recorda totes les relacions humanes.

5. Per què les emocions de la persona poden ser reals encara que la IA no senta res?

- a) Perquè una emoció humana pot aparèixer davant d'una experiència que sabem que no és humana.
- b) Perquè la IA controla directament el cervell.
- c) Perquè totes les persones reaccionen igual.
- d) Perquè els xatbots poden substituir la realitat.
- e) Perquè els sentiments no depenen de la situació.

6. Quin risc podria aparèixer si una persona preferix sempre una parella artificial?

- a) Que deixi de poder utilitzar internet.
- b) Que li coste més gestionar desacords i necessitats pròpies d'una relació humana.
- c) Que la IA deixi de contestar per sempre.
- d) Que totes les amistats desapareguen.
- e) Que no puga parlar amb ningú més.

7. Per què una empresa propietària d'una IA pot influir molt en una relació sentimental d'este tipus?

- a) Perquè pot canviar o eliminar el sistema amb què la persona manté el vincle.
- b) Perquè pot obligar l'usuari a casar-se.
- c) Perquè decideix amb qui pot parlar la persona.
- d) Perquè controla les emocions humanes.
- e) Perquè totes les IA són públiques.

8. Quin aspecte fa que una relació amb IA puga semblar més real que la relació amb un personatge de ficció?

- a) Que la IA pot respondre directament i adaptar-se a cada conversa.
- b) Que la IA sempre té cos físic.
- c) Que la IA és una persona real.
- d) Que la IA mai comet errors.
- e) Que la IA coneix el futur.

9. Què es pot deduir del debat sobre si estes relacions poden ser positives o negatives?

- a) Que només tenen inconvenients.
- b) Que només beneficien persones soles.
- c) Que els efectes poden dependre de com s'utilitzen i de la situació de cada persona.
- d) Que totes acabaran substituint les relacions humanes.
- e) Que no tenen cap impacte emocional.

10. Quina idea resumeix millor el text?

- a) Les IA ja senten amor igual que les persones.
- b) Les relacions amb IA són sempre perjudicials.
- c) Una persona pot sentir amor per una IA, però continua oberta la pregunta de si la màquina sent alguna cosa realment.
- d) Les relacions humanes desapareixeran en poc de temps.
- e) Casar-se amb una IA serà prompte obligatori.

5. Expressió escrita

32. Tria una d'aquestes opcions i fes una redacció de 120-140 paraules. La redacció ha de contindre: dos pronoms febles d'Objecte Directe. Subratlla aquests elements i posa dos barres quan portes cent vint paraules. Tria una d'aquestes opcions:

- Envia un correu a l'empresa d'autobusos per a informar que has perdut una motxilla durant un trajecte. Inclou: data, salutació, descripció de la motxilla, lloc on creus que l'has perduda i comiat.
- Aquesta setmana has començat un curs de cuina. Escriviu un correu electrònic a un amic o amiga. En el correu has d'incloure: com és el lloc on feu el curs, descriu el professorat i els companys i explica què feu a les classes.
- Escriviu una postal a un amic o amiga en què li expliqueu com són les vostres vacances en un poble de muntanya.

This image shows a full page of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for handwriting practice or general writing. There are no margins, text, or other markings on the page.

6. Expressió Oral

33. Monòleg:

Tria un tema i parla entre 3-4 minuts:

- El turisme: benefici o problema?
 - T'agrada que la teua ciutat reba molts turistes? Per què?
 - Has visitat alguna vegada un lloc amb massa turisme? Com va ser l'experiència?
 - Preferixes viure en una zona turística o en una zona tranquil·la? Per què?
 - El turisme pot millorar l'economia d'una ciutat? Posa un exemple.
 - El turisme pot causar soroll o brutícia? Per què?
 - Penses que el turisme fa pujar els preus dels habitatges?
 - Quins avantatges aporta el turisme? Posa 3 exemples.
 - Quins inconvenients pot provocar? Dona 3 exemples.
 - Creus que el lloc (platja, centre històric, barri) canvia els efectes del turisme?
 - Penses que el comportament dels visitants pot canviar l'opinió dels veïns? Per què?
 - Quina diferència veus entre un turista i una persona que viu temporalment en una ciutat?
 - Creus útil limitar els visitants en alguns espais molt concorreguts? Pros/contres.
 - Estàs a favor d'augmentar el turisme o de limitar-lo en alguns llocs?
- Les compres: Heu de parlar sobre com feu les compres: mercat, supermercat, botigues de barri, centres comercials, internet... Podeu parlar de quantes vegades compreu a la setmana, què compreu més sovint, si compareu preus, si aprofiteu les ofertes i quin comerç preferiu...
- Tecnologia en la vida quotidiana: Quins aparells utilitzes cada dia i per a què? Quantes hores uses el mòbil o l'ordinador? Hi ha alguna aplicació que et resulte molt útil? Quina informació no compartiries mai per internet? Creus que la tecnologia facilita la vida o també crea problemes? Penses que podem dependre massa dels aparells electrònics?

34. Diàleg:

Tria un d'entre els dos possibles diàlegs:

■ Reunió de veïns: jardí comunitari o aparcament

Heu arribat a una reunió de la comunitat. Hi ha un solar buit al costat de l'edifici i heu de decidir si convertir-lo en un jardí comunitari o en una zona d'aparcament. Heu de parlar i intentar arribar a un acord.

PERSONA A (a favor del jardí comunitari)

Vols més zones verdes i menys ciment. Penses que un jardí farà el barri més agradable i donarà un espai per a descansar i relacionar-se. Creus que també pot servir per a plantar arbres i fer activitats amb famílies. Propostes: una part amb bancs, una zona amb plantes, horaris de tancament i unes poques places reservades per a càrrega i descàrrega.

PERSONA B (a favor de l'aparcament)

Et preocupa que cada vegada siga més difícil aparcar al barri. Penses que els veïns perden molt de temps buscant lloc i que els comerços necessiten places pròximes. També penses en les persones majors o amb mobilitat reduïda. Propostes: reservar una part del solar com a jardí, crear places per a residents i posar alguns arbres al voltant de l'aparcament.

Frases d'ajuda

“Jo preferisc... perquè...” / “Des del meu punt de vista...”

“Et sembla bé si...?” / “Podríem acordar que...”

“Entenc el teu punt, però...” / “I si fem una prova de...”

“Aleshores, quedem en...” / “Ens comprometem a...”

■ Hotel o apartament per al cap de setmana

Heu decidit passar un cap de setmana en una altra ciutat i heu de triar entre allotjar-vos en un hotel o llogar un apartament.

PERSONA A

La persona A prefereix l'hotel perquè no cal cuinar ni netejar, hi ha recepció, es pot demanar informació i li agrada tindre serveis com l'esmorzar o la neteja de l'habitació. No li importa pagar un poc més si està còmoda...

PERSONA B

La persona B prefereix l'apartament perquè hi ha més espai, es pot cuinar, és més pràctic si viatgen diverses persones i dona més llibertat d'horaris. A més, pensa que pot resultar més econòmic...

■ Instal·lar plaques solars en l'edifici

En una finca de sis vivendes es planteja la possibilitat d'instal·lar plaques solars a la terrassa comunitària per a reduir el consum d'electricitat.

PERSONA A

Vosté pensa que la instal·lació és massa cara i està en contra de posar les plaques solars ara.

PERSONA B

Vosté està a favor d'instal·lar-les perquè pensa que permetran estalviar electricitat i tindran avantatges per a totes les persones que viuen en la finca.

7. El valencià de la Vega Baixa: Quino el Salaret – Capítol 9.

CAPÍTOL 9

La ciutat que guarda noms

PÀGINA 1. L'AJUNTAMENT I ELS CARRERS

1

Aleshores... què és un ajuntament?

Es donde se organiza la ciudad.

2

L'Ajuntament és la institució que governa el municipi.

Gestiona carrers, places, parcs, serveis i moltes coses més.

3

En la meua època no hi havia una ciutat així.

Hi havia camins, barraques i la torre.

4

¡Cuidado, Quino!

Espera al semáforo.

5

Ves con cuidado, que no te esclafe ningún coche.

6

Esclafar?

Això ho entenc perfectament.

Si una roda et passa per damunt, t'esclafa.

7

Això és interessant....

"Esclafar" és una paraula valenciana: deformar o aplanar alguna cosa per pressió o colp.

8

En Torrevieja también decimos "esclafarse" cuando alguien se tira en el sofá y no hace nada.

9

Els vostres camins tenen regles.

Els carros sense cavall també obeeixen llums.

10

Primer anirem a l'oficina de turisme.

Vamos, antes de que la piedra vuelva a desaparecer.

Si la pedra és un objecte antic, potser l'han portada allí.

CAPÍTOL 9

La ciutat que guarda noms

PÀGINA 2. L'oficina de turisme

CAPÍTOL 9

La ciutat que guarda noms

PÀGINA 3. L'arxiu municipal i els noms antics

CAPÍTOL 9

La ciutat que guarda noms
PÀGINA 4. LA PEDRA JA NO ÉS A L'ARXIU

FI DEL CAPÍTOL 9

Activitats Capítol 9 - *La ciutat que guarda noms*

1. Resumeix el capítol en 5 o 6 línies.

Explica per què Quino, Maria i Toni van a l'Ajuntament, què aprén Quino sobre la ciutat actual, quines paraules tradicionals apareixen i on acaba la pista de la pedra de sal.

2. Opinió personal.

Quino veu carrers, semàfors, cotxes, una oficina de turisme i un arxiu municipal. Què creus que li sorprén més de la ciutat moderna? Explica-ho amb exemples del capítol.

3. Reflexiona sobre aquesta frase:

“Els arxius guarden la memòria escrita d’una ciutat.”

Què vol dir Maria? Creus que és important conservar documents antics, mapes, fotografies i registres? Per què?

4. Paraules de la Vega Baixa d'origen valencià.

Busca en el capítol aquestes paraules explica què signifiquen i escriu una oració:

Paraula	Significat	Oració
esclafar		
baladre		
angrundsadora		
formentera		

5. Topònims i de la Vega Baixa que apareixen en el capítol.

Completa la taula:

Topònim o nom de lloc	On apareix en el capítol?	Possible significat o origen
Torrevieja / Torrevella		
Formentera del Segura		

6. Cognoms relacionats amb la llengua i el territori.

En aquest capítol apareix **Clara Reche**.

- Qui és Clara Reche? _____
- On treballa? _____
- Segons el capítol, de quina forma antiga pot vindre **Reche**? _____
- Què significa **Reig**? _____
- Per què els cognoms també poden guardar memòria lingüística? _____

7. Vertader o fals. Corregeix les frases falses.

- a) Quino pregunta què és un ajuntament.
- b) Maria explica que l'Ajuntament governa el municipi i gestiona carrers, places i serveis.
- c) Quino coneix perfectament els semàfors i sap creuar sense ajuda.
- d) **Esclafar** és una paraula valenciana que significa deformar o aplanar per pressió o colp.
- e) Toni diu que a Torrevieja també es diu **esclafarse** quan algú no fa res al sofà.
- f) Toni coneix la paraula **baladre**, però pensava que estava mal dita.
- g) L'oficina de turisme conserva la pedra de sal.
- h) Clara Reche diu que la pedra ha sigut portada a l'arxiu municipal.
- i) **Angrunsadora** és la forma tradicional de Torrevella per a dir "columpio".
- j) Al final del capítol, la pedra continua a l'arxiu municipal.

8. Preguntes de comprensió. Respon amb frases completes.

- a) Per què els personatges volen anar primer a l'oficina de turisme? _____
- b) Què li passa a Quino quan travessa el carrer? _____
- c) Què aprén Quino sobre els semàfors i els cotxes? _____
- d) Quina diferència hi ha entre **baladre** i **adelfa**? _____
- e) Què és un arxiu municipal? _____
- f) Què significa **angrunsadora**? _____
- g) Què explica Quino sobre el nom **Formentera**? _____
- h) Per què la pedra ja no està a l'arxiu? _____

9. Relaciona cada paraula amb el seu significat.

Paraula	Significat
ajuntament	lloc on es guarden documents antics
arxiu	planta que en castellà es diu "adelfa"
baladre	institució que governa el municipi
angrunsadora	cereal; en castellà, "trigo"
forment	deformar o aplanar una cosa
esclafar	joc infantil que va avant i arrere
cursa	competició de córrer
poliesportiu	instal·lació per a practicar esports

10. Activitat final d'escriptura.

Imagina que eres Quino i escrius una nota sobre la ciutat moderna amb aquest títol:

La ciutat que guarda noms

Has d'incloure:

- què has après sobre l'Ajuntament;
- què t'ha sorprès dels carrers i dels cotxes;
- quines paraules antigues has descobert;
- què has entés sobre **Formentera**;
- què ha passat amb la pedra de sal;
- on heu d'anar ara.

Extensió orientativa: 8-10 línies.

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.